

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему «Особливості обліку та контролю електронних грошей»

Виконала: студентка групи ОО-42
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Атаманчук Марія Василівна

Керівник: д.е.н., проф. Лещук Г.В.

Рецензент: д.е.н., проф. Дмитришин Л.І.

Івано-Франківськ – 2026 р.

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

"20" лютого 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Атаманчук Марії Василівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Особливості обліку та контролю електронних грошей»

керівник роботи: Лещук Г.В., доктор економічних наук, професор кафедри обліку та оподаткування

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

- сутність та класифікація електронних грошей у фінансовій системі
- порівняльний аналіз обліку та контролю електронних грошей в Україні та за кордоном
- теоретичні підходи до оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей
- особливості бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима
- система внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима
- аналіз ефективності обліку та контролю електронних грошей
- пропозиції щодо удосконалення системи бухгалтерського обліку електронних грошей
- рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима
- стратегічні напрямки оптимізації процесів обліку та контролю електронних грошей

3. Дата видачі завдання 04 лютого 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні та нормативні аспекти обліку та контролю електронних грошей	10.06.2025 р.	виконано
2	Розділ 2. Особливості обліку та контролю електронних грошей	10.12.2025 р.	виконано
3	Розділ 3. Пропозиції та шляхи оптимізації обліку та контролю електронних грошей	01.04.2026 р.	виконано

Студент Атамайчук Марія василівна

Керівник роботи Лещук Галина Василівна

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студентки групи ОО-42 Атаманчук Марії Василівни

на тему: «Особливості обліку та контролю електронних грошей»

У сучасних умовах цифровізації економіки та стрімкого розвитку фінансових технологій питання організації бухгалтерського обліку та контролю операцій з електронними грошима набувають особливої актуальності. Зростання обсягів безготівкових розрахунків, поширення електронних платіжних систем і необхідність забезпечення належного рівня фінансової безпеки зумовлюють потребу у вдосконаленні облікових і контрольних процедур, а також їх адаптації до сучасних вимог цифрової економіки.

Кваліфікаційна робота виконана відповідно до поставленої мети та завдань на основі використання матеріалів ТОВ «BonBon Professional Boutique». Метою роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації обліку та контролю електронних грошей, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення системи обліково-контрольного забезпечення операцій з електронними грошима.

У першому розділі роботи досліджено економічну сутність електронних грошей, їх класифікацію та функції, розглянуто міжнародний досвід і нормативно-правове регулювання у сфері обліку та контролю електронних грошей, а також висвітлено теоретичні підходи до оцінки ефективності відповідних систем. Значну увагу приділено сучасним тенденціям розвитку цифрових платіжних технологій та особливостям функціонування електронних грошей у сучасних умовах.

У другому розділі проведено дослідження організації бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима у ТОВ «BonBon Professional Boutique».

охарактеризовано особливості документального оформлення господарських операцій, порядок відображення операцій в системі бухгалтерського обліку та організацію внутрішнього контролю. Також здійснено аналіз ефективності функціонування облікових і контрольних процедур, що дало змогу оцінити стан організації обліку на підприємстві.

У третьому розділі досліджено напрями вдосконалення обліку та контролю електронних грошей, обґрунтовано рекомендації щодо підвищення ефективності внутрішнього контролю, автоматизації облікових процесів та впровадження сучасних цифрових технологій. Окрему увагу приділено використанню міжнародного досвіду та можливостям його адаптації до вітчизняної практики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з електронними грошима у ТОВ «BonBon Professional Boutique», підвищення ефективності управління фінансовими потоками та забезпечення надійності інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Кваліфікаційна робота Атаманчук Марії Василівни на тему «Особливості обліку та контролю електронних грошей» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Науковий керівник

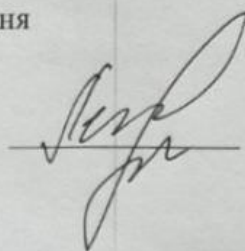
доктор економічних наук,

професор кафедри обліку і оподаткування

Карпатського національного

університету імені Василя Стефаника

«08» червня 2026 р.

Лещук Г. В.

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
студентки економічного факультету
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
групи ОО-42
Атаманчук Марії Василівни
на тему:
Особливості обліку та контролю електронних грошей»

Актуальність теми. Тема кваліфікаційної роботи є актуальною, оскільки в умовах цифровізації економіки та стрімкого розвитку фінансових технологій електронні гроші набувають все більшого поширення у господарській діяльності суб'єктів господарювання. Зростання обсягів безготівкових розрахунків, удосконалення платіжних систем та необхідність забезпечення належного рівня фінансової безпеки зумовлюють потребу в ефективній організації бухгалтерського обліку та контролю операцій з електронними грошима. Практичне значення дослідження посилюється тим, що воно виконане на матеріалах ТОВ «BonBon Professional Boutique».

Якість проведеного аналізу проблеми. У роботі здійснено аналіз теоретичних і практичних аспектів обліку та контролю електронних грошей. Авторкою досліджено економічну сутність електронних грошей, їх класифікацію, нормативно-правове регулювання та міжнародний досвід у сфері обліку і контролю електронних грошей. Значну увагу приділено особливостям організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з електронними грошима у ТОВ «BonBon Professional Boutique», аналізу ефективності відповідних облікових і контрольних процедур, а також сучасним підходам до автоматизації облікових процесів. У роботі також досліджено напрями вдосконалення системи обліку та контролю електронних грошей і можливості використання сучасних цифрових технологій у практичній діяльності підприємств.

Практична цінність висновків і рекомендацій. Практична цінність роботи полягає у розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з електронними грошима у ТОВ «BonBon Professional Boutique». Запропоновані підходи можуть бути використані для підвищення ефективності управління фінансовими потоками, удосконалення інформаційного забезпечення управлінських рішень, посилення контролю за здійсненням електронних платежів та впровадження сучасних цифрових технологій в обліковий процес.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота Атаманчук Марії Василівни на тему «Особливості обліку та контролю електронних грошей» відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, проведені дослідження мають завершений характер і можуть бути представлені до захисту з високою позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент:

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економічної кібернетики
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Дмитришин Л.І.

“08” червня 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ.....	6
1.1. Сутність та класифікація електронних грошей у фінансовій системі.....	6
1.2. Порівняльний аналіз обліку та контролю електронних грошей в Україні та за кордоном.....	14
1.3. Теоретичні підходи до оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей.....	22
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ.....	30
2.1. Особливості бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима...	30
2.2. Система внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима.....	36
2.3. Аналіз ефективності обліку та контролю електронних грошей.....	45
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ.....	53
3.1. Пропозиції щодо удосконалення системи бухгалтерського обліку електронних грошей.....	53
3.2. Рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима.....	60
3.3. Стратегічні напрямки оптимізації процесів обліку та контролю електронних грошей.....	66
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Стрімкий розвиток цифрових технологій, діджиталізація економічних процесів та поширення безготівкових розрахунків зумовили суттєві зміни у фінансових відносинах між суб'єктами господарювання, банківськими установами та споживачами. Одним із проявів таких змін стало активне використання електронних грошей як інструменту розрахунків у сфері торгівлі, послуг, електронної комерції та фінансових операцій. Електронні гроші поступово перетворюються з допоміжного платіжного засобу на повноцінний елемент фінансової інфраструктури підприємств.

В умовах зростання популярності платіжних сервісів, мобільних додатків, електронних гаманців та онлайн-еквайрингу виникає необхідність належного відображення операцій з електронними грошима в системі бухгалтерського обліку, а також забезпечення ефективного контролю за їх рухом та збереженням. Проте чинна нормативно-правова база та методичні підходи до організації обліку електронних грошей ще не повною мірою відповідають практичним потребам підприємств, що створює низку проблемних аспектів у їх ідентифікації, оцінці, документальному оформленні та відображенні у фінансовій звітності.

Особливої актуальності ця проблема набуває для суб'єктів господарювання, які активно здійснюють розрахунки з використанням електронних платіжних систем, приймають оплату через інтернет-сервіси та взаємодіють з банківськими та небанківськими фінансовими установами. У таких умовах зростають ризики помилок в обліку, втрат коштів, шахрайства, а також виникає потреба у посиленні внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що питання організації бухгалтерського обліку та контролю електронних грошей є недостатньо дослідженими у вітчизняній науковій літературі та потребують подальшого теоретичного обґрунтування і практичного вдосконалення з урахуванням

реальних умов діяльності підприємств. Зокрема, необхідно узагальнити існуючі підходи до обліку електронних грошей, виявити проблемні аспекти їх документування та контролю, а також розробити рекомендації щодо вдосконалення облікової та контрольної роботи.

Таким чином, дана кваліфікаційна робота спрямована на вирішення частини загальної наукової проблеми, що полягає у формуванні ефективної системи обліку і контролю сучасних платіжних інструментів, зокрема електронних грошей, в умовах цифровізації економіки.

Об'єктом дослідження є процес здійснення розрахунків із використанням електронних грошей у діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є організаційно-методичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку і контролю операцій з електронними грошима на підприємстві.

Метою дослідження є розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації бухгалтерського обліку та контролю електронних грошей у діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено виконання таких завдань:

- дослідити економічну сутність електронних грошей та їх роль у сучасній системі розрахунків;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання операцій з електронними грошима в Україні;
- розглянути існуючі наукові підходи до обліку електронних грошей;
- визначити особливості документального оформлення операцій з електронними грошима;
- проаналізувати порядок відображення операцій з електронними грошима в бухгалтерському обліку підприємства;
- дослідити систему внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима;

- виявити проблемні аспекти організації обліку та контролю електронних грошей;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення обліку та контролю електронних грошей на підприємстві.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

До теоретичних методів належать: аналіз і синтез – при дослідженні сутності електронних грошей та узагальненні наукових підходів; індукція і дедукція – при формуванні висновків щодо особливостей обліку електронних грошей; порівняння – при аналізі різних підходів до обліку електронних платіжних інструментів; узагальнення – для формулювання теоретичних положень.

Методи збору емпіричної інформації включають: спостереження за обліковим процесом на підприємстві, аналіз первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку та внутрішніх положень підприємства, що регулюють операції з електронними грошима.

Для обробки наукових даних використано методи групування, систематизації, економічного аналізу, а також елементи економіко-математичного моделювання при оцінці ефективності контрольних процедур.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розроблених рекомендацій для вдосконалення організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з електронними грошима на підприємствах, що здійснюють безготівкові розрахунки через електронні платіжні системи.

Результати дослідження можуть бути впроваджені у практичну діяльність ТОВ «BonBon Professional Boutique», на базі якого здійснювався аналіз облікових та контрольних процедур, а також використані іншими суб'єктами господарювання зі схожими умовами діяльності.

Дипломна робота складається з трьох розділів, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

1.1. Сутність та класифікація електронних грошей у фінансовій системі

Електронні гроші є невід'ємною складовою сучасної фінансової системи, оскільки вони забезпечують швидкість, зручність і безпеку здійснення грошових розрахунків у цифровому середовищі. Їх виникнення зумовлене поступовою трансформацією традиційних грошових відносин, що відбувається під впливом розвитку інформаційних технологій і глобалізації фінансових потоків. Концепція електронних грошей ґрунтується на використанні цифрових засобів платежу, що функціонують незалежно від фізичного носія, що забезпечує їм певну автономність від традиційних форм грошей. Вони виступають альтернативою готівковим та безготівковим коштам, забезпечуючи можливість здійснення операцій у цифровій формі. У сучасній економіці електронні гроші набувають особливого значення у контексті зростання обсягів електронної комерції та поширення фінансових технологій, які змінюють традиційні механізми платежів [9, с. 78].

Основною характеристикою електронних грошей є їхня цифрова природа, що забезпечує можливість зберігання та передавання вартості без використання матеріального носія. Це відрізняє їх від традиційних форм грошей, які передбачають фізичне втілення у вигляді банкнот або монет. Водночас електронні гроші можуть бути еквівалентом готівкових коштів, оскільки вони виконують аналогічні функції, зокрема засобу обміну, збереження вартості та одиниці рахунку. Завдяки цьому вони широко використовуються в розрахункових операціях і є основою сучасних цифрових платіжних систем.

Основна відмінність електронних грошей від безготівкових коштів полягає у способі їх зберігання та використання. Традиційні безготівкові

кошти зберігаються у банківських рахунках і контролюються фінансовими установами, що передбачає їхній рух у межах банківської системи. Натомість електронні гроші можуть зберігатися на електронних носіях, зокрема в цифрових гаманцях, платіжних додатках або на спеціальних картках, що дає змогу здійснювати платежі без залучення банківських рахунків. Ця особливість сприяє розширенню фінансових можливостей для користувачів, оскільки дозволяє здійснювати платежі незалежно від банківської інфраструктури. Одним із важливих аспектів електронних грошей є їхня універсальність та швидкість здійснення платежів, що суттєво скорочує часові витрати на фінансові операції. У межах цифрової економіки електронні гроші сприяють розвитку глобальних фінансових потоків, оскільки дозволяють здійснювати міжнародні платежі з мінімальними транзакційними витратами. Це робить їх незамінним інструментом у сфері електронної комерції, онлайн-банкінгу та мобільних платежів. Водночас електронні гроші мають певні особливості, що відрізняють їх від традиційних фінансових інструментів. Зокрема, вони можуть бути випущені не лише центральними банками, а й приватними фінансовими компаніями, що створює умови для конкуренції між різними видами цифрових платіжних засобів. Це веде до появи нових моделей грошового обігу, які базуються на децентралізованих фінансових системах і використанні блокчейн-технологій [14, с. 50].

Електронні гроші виконують усі основні функції традиційних грошей, зокрема функцію засобу платежу, міри вартості та засобу накопичення. Їх використання забезпечує ефективність грошового обігу, оскільки скорочує витрати на випуск, зберігання та транспортування фізичних грошей. Це особливо актуально в умовах цифровізації економіки, де переважна частина фінансових операцій здійснюється в електронній формі. Однією з основних функцій електронних грошей є забезпечення платіжного обігу, оскільки вони дозволяють здійснювати миттєві розрахунки між користувачами в межах цифрових платіжних систем. Це забезпечує зручність і оперативність фінансових транзакцій, що є особливо важливим для електронної комерції та

фінансових послуг. Використання електронних грошей також сприяє зниженню операційних витрат, пов'язаних із грошовим обігом, що робить їх привабливим інструментом для компаній і споживачів. Електронні гроші можуть виконувати функцію засобу накопичення, оскільки дозволяють зберігати цифрову вартість протягом тривалого часу. Це забезпечує можливість використання їх для довгострокових фінансових операцій і сприяє розвитку інноваційних фінансових послуг, таких як цифрові депозити та інвестиційні платформи [22, с. 32].

Основні функції та переваги використання електронних грошей відображено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні функції та переваги використання електронних грошей

Функція електронних грошей	Характеристика	Приклад використання	Переваги для користувачів
Засіб платежу	Використання для здійснення платіжних операцій між користувачами	Онлайн-платежі за товари та послуги	Швидкість, зручність, доступність
Міра вартості	Оцінка вартості товарів та послуг за допомогою електронних грошей	Оцінка цін на товар у цифрових платіжних системах	Легкість у визначенні цін
Засіб накопичення	Можливість збереження цифрової вартості для майбутніх витрат	Зберігання коштів на електронних рахунках	Безпека та доступність за будь-яких умов
Платіжний обіг	Швидкий обмін електронними грошима між користувачами	Миттєві розрахунки через електронні платіжні системи	Зниження витрат на транзакції
Зниження операційних витрат	Скорочення витрат на випуск, транспортування та зберігання фізичних грошей	Безготівкові операції у торгових точках	Економія коштів на операційних витратах

Джерело: [22].

У сучасній фінансовій системі електронні гроші класифікуються за різними ознаками, зокрема за способом емісії, технічним носієм і механізмом використання. Вони можуть бути централізованими, коли їх випуск

контролюється фінансовими установами, або децентралізованими, коли їх створення та обіг здійснюється за допомогою блокчейн-технологій. Централізовані електронні гроші використовуються в банківських платіжних системах і забезпечують високу ступінь регульованості та захисту фінансових операцій. Децентралізовані електронні гроші, такі як криптовалюти, функціонують незалежно від традиційних фінансових установ і забезпечують більшу автономність користувачів у здійсненні фінансових операцій. За способом зберігання електронні гроші поділяються на програмні та апаратні. Електронні гроші зберігаються в цифрових гаманцях або на серверних платформах, що забезпечує зручність їх використання в електронній комерції. Апаратні електронні гроші зберігаються на спеціальних носіях, таких як передплачені картки або токени, що дозволяє їх використання в офлайн-режимі. Вибір тієї чи іншої форми електронних грошей залежить від конкретних потреб користувачів і сфери їх застосування [8, с. 35].

Електронні гроші є структурним елементом сучасної фінансової системи, що забезпечує гнучкість і швидкість здійснення фінансових операцій у цифровому середовищі. Їх класифікація здійснюється за кількома параметрами, зокрема за механізмом випуску, способом зберігання та використання, рівнем контролю з боку фінансових інституцій і технологічною основою. Виділяють централізовані, децентралізовані та програмовані електронні гроші, кожна з цих категорій має свої характеристики, що визначають їх застосування у фінансовій системі.

Класифікація електронних грошей за основними ознаками відображена у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація електронних грошей за основними ознаками

Ознака класифікації	Централізовані ЕГ	Децентралізовані ЕГ	Програмовані ЕГ
Контроль	Центральні/комерційні банки, НБУ	Відсутність централізованого контролю	Алгоритми, смарт-контракти

Продовження таблиці 1.2

Технологічна база	Централізовані сервери, банківські системи	Блокчейн, розподілений реєстр	Блокчейн + смарт-контракти
Приклади	Електронні гаманці, банківські картки	Bitcoin, Ethereum	Стейблкоїни, токени в DeFi
Переваги	Законність, стабільність	Автономність, глобальність	Гнучкість, автоматизація процесів
Недоліки	Залежність від банків, можливі обмеження	Волатильність, регуляторна невизначеність	Складність, потреба в технічній базі
Юридичний статус	Регульовані	Часто нерегульовані	Частково регульовані, залежно від типу

Джерело: [8]

Централізовані електронні гроші - це цифровий еквівалент фіатних валют, що випускаються банками та перебувають під контролем регуляторів, забезпечуючи стабільність і легальність. Вони зберігаються на банківських рахунках і в електронних платіжних системах та інтегровані у фінансову інфраструктуру. До них належать банківські депозити, електронні гаманці, передплачені картки, а також перспективні цифрові валюти центральних банків (CBDC). Використання централізованих електронних грошей сприяє зниженню витрат на обслуговування готівкового обігу, підвищенню швидкості платежів і розширенню доступу до фінансових послуг [21, с. 7].

Децентралізовані електронні гроші функціонують без участі банків і державних регуляторів та базуються на технології блокчейн. До них належать криптовалюти, зокрема Bitcoin і Ethereum, які забезпечують швидкі міжнародні платежі з меншими витратами. Водночас вони характеризуються високою волатильністю, регуляторними обмеженнями та ризиками кібербезпеки, що ускладнює їх інтеграцію в офіційну фінансову систему та обмежує використання у розрахунках.

Програмовані електронні гроші є інноваційним класом цифрових фінансових активів, що поєднують можливості централізованих і децентралізованих систем. Вони використовують смарт-контракти та

алгоритмічне регулювання для автоматичного виконання фінансових зобов'язань. Такі гроші можуть бути прив'язані до фіатних валют або інших активів, що забезпечує їхню стабільність. До прикладів програмованих електронних грошей належать стейблкоїни, що підтримуються реальними резервами, і токени, що використовуються в децентралізованих фінансових додатках (DeFi). Програмовані електронні гроші дозволяють створювати автоматизовані фінансові системи, де платежі здійснюються без участі посередників, що підвищує ефективність фінансових процесів [17, с. 41].

Вплив електронних грошей на сучасну фінансову систему проявляється у кількох вимірах, зокрема в підвищенні швидкості фінансових операцій, розширенні доступу до фінансових послуг і посиленні безпеки платежів. Використання електронних грошей скорочує час здійснення транзакцій, оскільки вони обробляються в автоматичному режимі, без потреби у фізичному переміщенні готівки. Це особливо актуально для міжнародних платежів, де традиційні банківські перекази можуть займати кілька днів. Електронні гроші дозволяють здійснювати миттєві платежі, що особливо корисно для бізнесу, оскільки скорочує фінансові затримки та покращує ліквідність компаній [20, с. 5].

Доступність фінансових послуг значно розширюється завдяки електронним грошам, оскільки вони дозволяють здійснювати платежі без необхідності відкриття банківських рахунків. Це особливо актуально для населення, що не має доступу до традиційної банківської інфраструктури. Електронні гроші сприяють фінансовій інклюзії, забезпечуючи можливість здійснення платежів через мобільні додатки та цифрові платіжні системи. Це сприяє розвитку електронної комерції, цифрового банкінгу та мобільних фінансових сервісів. Особливо це проявляється в країнах, де банківська система недостатньо розвинена, а мобільні платежі є основним засобом фінансової взаємодії. Безпека фінансових операцій підвищується завдяки використанню сучасних технологій шифрування, багатофакторної аутентифікації та децентралізованих механізмів зберігання даних. Електронні

гроші дозволяють мінімізувати ризики шахрайства, оскільки кожна транзакція може бути зафіксована у блокчейні або іншому захищеному цифровому реєстрі. Використання токенизації дозволяє приховувати конфіденційні дані користувачів, що знижує ризик фінансових зловживань. Однак загрози, пов'язані з кібератаками, залишаються актуальними, що вимагає постійного вдосконалення систем безпеки та захисту електронних фінансових активів.

Облік і контроль електронних грошей поєднує бухгалтерські, правові та технологічні аспекти й потребує ефективних механізмів для забезпечення точності, надійності та прозорості цифрових операцій. Основними завданнями контролю є мінімізація фінансових ризиків і запобігання шахрайству. Акімова Н.С., Говоруха О.О., Кирильєва Л.О. та Євлаш Т.О. наголошують, що облік електронних грошей має відповідати стандартам, забезпечувати достовірність фінансової інформації та слугувати основою для управлінських рішень, охоплюючи реєстрацію операцій і аналіз фінансових потоків [6].

У сучасних умовах особливої уваги набуває питання відображення електронних грошей у фінансовій звітності, оскільки їхній статус як активів або зобов'язань залежить від конкретних умов угоди та юридичних норм, що регулюють платіжні системи [18, с. 38].

Динаміка обсягів операцій з електронними грошима зображена на рисунку 1.1.

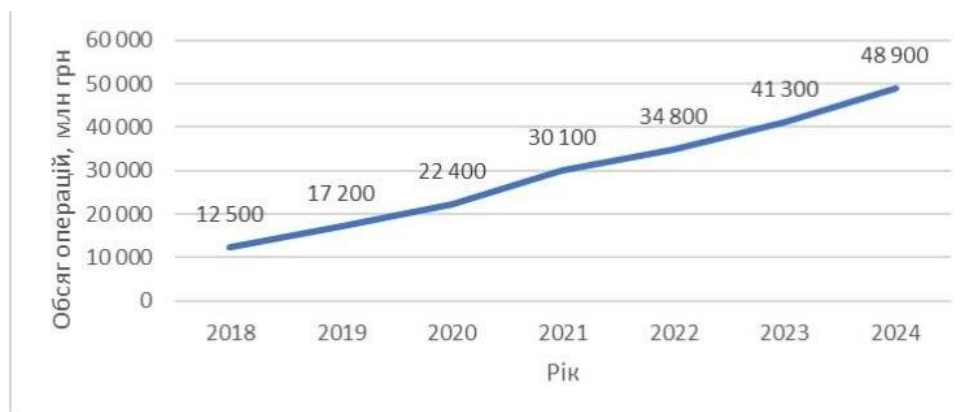

Рисунок 1.1 - Графік динаміка обсягів операцій з електронними грошима в Україні, млн грн.

Джерело: Сформовано автором

У 2018-2024 рр. в Україні спостерігається стале зростання операцій з електронними грошима, зумовлене розвитком цифрової інфраструктури, онлайн-торгівлі та зростанням довіри до безготівкових платежів. Найбільший приріст припав на 2020-2021 рр. через пандемію COVID-19. Загалом електронні гроші посідають дедалі важливіше місце у фінансовій системі країни.

Підходи до обліку електронних грошей відрізняються залежно від законодавства, рівня цифровізації та структури фінансового ринку. Багацька К.В. акцентує на необхідності адаптації методик фінансового аналізу до специфіки електронних платежів, зокрема їх високої швидкості обігу та низьких транзакційних витрат [7]. Водночас дискусійним залишається питання правового статусу електронних грошей і їх класифікації в балансі як фінансових активів або зобов'язань емітента, що зумовлює потребу в уніфікації стандартів обліку. Правове регулювання та контроль електронних грошей також потребують адаптації до умов цифрової економіки, на чому наголошує Безпаленко О.В. Основними завданнями контролю є протидія зловживанням, відмиванню коштів і захист прав споживачів при забезпеченні прозорості та конфіденційності операцій, зокрема із застосуванням сучасних фінансових технологій. Проте питання ідентифікації та верифікації учасників операцій залишається відкритим, особливо у випадках використання анонімних платіжних інструментів [8, с. 18].

Методологія оцінки ефективності обліку та контролю електронних грошей потребує удосконалення з огляду на специфіку цифрових фінансових потоків. Бечко В.П. та Бечко Я.В. наголошують на доцільності впровадження автоматизованих систем фінансового моніторингу для контролю операцій у реальному часі, виявлення ризиків і формування звітності [9]. Автоматизація сприяє зниженню фінансових зловживань та підвищенню ефективності управління. Водночас відсутність єдиних стандартів ускладнює гармонізацію обліку з міжнародними вимогами, що зумовлює потребу в розробці спеціалізованих методичних рекомендацій. Перспективи розвитку пов'язані з

удосконаленням регулювання та застосуванням інноваційних технологій для підвищення безпеки й прозорості фінансових операцій.

1.2. Порівняльний аналіз обліку та контролю електронних грошей в Україні та за кордоном

Міжнародне регулювання електронних грошей є структурним компонентом фінансової політики держав та міждержавних організацій, що спрямоване на забезпечення стабільності фінансових ринків, мінімізацію ризиків шахрайства та відмивання коштів, а також створення правових умов для інтеграції цифрових платіжних засобів у глобальну економіку. Фінансові регулятори використовують міжнародні стандарти для гармонізації законодавчих вимог до електронних грошей, що забезпечує узгодженість правил між країнами та сприяє розвитку цифрових платіжних інструментів у міжнародному обігу. Основні підходи до регулювання електронних грошей формуються такими інституціями, як Базельський комітет з банківського нагляду, Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та Європейський Союз, який запроваджує директиви щодо електронних платежів та фінансових операцій у цифровому середовищі [12, с. 74].

Базельський комітет з банківського нагляду визначає принципи регулювання платіжних систем, включно з електронними грошима, з метою забезпечення ліквідності та макрофінансової стабільності. Ключовим документом є «Принципи для інфраструктур фінансових ринків», які встановлюють вимоги до прозорості, безпеки та управління ризиками. Комітет акцентує увагу на контролі системних ризиків, регулюванні платіжних провайдерів і вимогах до капіталу та ризик-менеджменту, що сприяє зниженню фінансових загроз і підвищенню довіри до електронних платіжних інструментів.

Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) розробила рекомендації щодо запобігання використанню електронних грошей для фінансування незаконних операцій. FATF приділяє особливу увагу питанням ідентифікації користувачів цифрових платіжних систем, що дозволяє запобігти анонімним транзакціям, які можуть бути використані для фінансування тероризму та відмивання грошей. У рекомендаціях FATF передбачено, що провайдери електронних грошей повинні здійснювати комплексну перевірку своїх клієнтів, аналізувати транзакції на предмет підозрілої активності та повідомляти регуляторні органи про виявлені випадки фінансових зловживань. Ці вимоги є обов'язковими для всіх країн-членів FATF, що забезпечує глобальну уніфікацію підходів до регулювання електронних грошей. Крім того, FATF запровадив так званий «TravelRule», що зобов'язує фінансові установи передавати інформацію про відправників і отримувачів електронних платежів, що є засобом боротьби з анонімними переказами та фінансовими зловживаннями [19, с. 29].

У країнах Європейського Союзу регулювання електронних грошей ґрунтується на Директиві 2009/110/ЄС (EMD2) та Директиві про платіжні послуги (PSD2). Ці нормативні акти встановлюють єдині правила випуску та обігу електронних грошей, визначають вимоги до емітентів, зокрема щодо капіталу та фінансової звітності, а також передбачають механізми захисту прав користувачів. У межах ЄС електронні гроші можуть випускати як банки, так і небанківські фінансові установи, які отримали відповідну ліцензію. PSD2 передбачає відкритий банкінг і можливість надання платіжних послуг сторонніми провайдерами, що сприяє конкуренції на ринку електронних платежів і стимулює розвиток фінансових технологій. Держави-члени ЄС зобов'язані імплементувати положення директив у своє національне законодавство, що забезпечує гармонізацію правил регулювання електронних грошей у всьому європейському економічному просторі.

У США регулювання електронних грошей здійснюється на федеральному й штатному рівнях за участі Федеральної резервної системи,

OCC, CFPB та FinCEN, із вимогами фінансового моніторингу й протидії відмиванню коштів. Електронні гроші класифікуються як передплачені платіжні засоби, а різниця в законодавстві штатів ускладнює уніфікацію регулювання та діяльність міжнародних платіжних компаній.

У Китаї електронні гроші широко використовуються через платформи Alipay і WeChat Pay, а їх обіг суворо контролюється Народним банком Китаю. Країна активно впроваджує державну цифрову валюту e-CNY з метою посилення контролю над грошовим обігом і підвищення ефективності монетарної політики. Регуляторна політика Китаю включає обмеження щодо використання приватних цифрових активів, що відрізняє її від підходів країн Європи та США, де приватні фінансові компанії мають більше свободи у сфері електронних платежів [11, с. 6].

У Великій Британії регулювання електронних грошей здійснюється Управлінням фінансового нагляду (FCA) відповідно до Закону про фінансові послуги та ринки (FSMA). Британське законодавство передбачає ліцензування емітентів електронних грошей і встановлює вимоги до мінімального капіталу компаній, що здійснюють їх випуск. Британська модель регулювання ґрунтується на принципі пропорційності, що означає диференційований підхід до різних категорій фінансових установ залежно від рівня ризику їхньої діяльності. Великобританія також активно розвиває ініціативи у сфері відкритого банкінгу, що дозволяє фінансово-технологічним компаніям взаємодіяти з традиційними банками через програмні інтерфейси.

Японія застосовує комплексний підхід до регулювання електронних грошей, що включає жорсткі вимоги до забезпечення фінансової безпеки користувачів та протидії фінансовим зловживанням. Закон «Про платіжні послуги» визначає правовий статус електронних грошей і передбачає, що компанії, які займаються їхнім випуском, повинні зберігати резервні активи на спеціальних банківських рахунках [4]. Японське Агентство фінансових послуг (FSA) контролює діяльність платіжних систем і встановлює вимоги до їхньої операційної діяльності. Японія також є одним із світових лідерів у сфері

регулювання криптовалют, що свідчить про високу адаптивність її фінансової системи до цифрових активів.

Особливості регулювання електронних грошей у різних країнах відображено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Особливості регулювання електронних грошей у різних країнах

Країна	Регуляторний орган	Основні нормативні акти	Дозволені емітенти	Особливості
ЄС	Європейська комісія, ЄЦБ	EMD2, PSD2	Банки та НФУ	Відкритий банкінг, ліцензування
США	OCC, CFPB, FinCEN	BSA, FinCEN правила	Ліцензія кожного штату	Розбіжності між штатами
Китай	PBOC	внутрішні положення, e-CNY	Тільки затверджені компанії	Строгий контроль, держвалюта
Велика Британія	FCA	FSMA, правила FCA	Ліцензовані емітенти	Пропорційне регулювання
Японія	FSA	Закон про платіжні послуги	Ліцензовані фірми	Резервні активи, захист прав
Україна	НБУ	Закон «Про платіжні послуги»	Банки та НФУ з ліцензією НБУ	Інтеграція з PSD2, відкритий банкінг

Джерело: Сформовано автором

Перспективи гармонізації законодавчого регулювання електронних грошей полягають у створенні єдиних міжнародних стандартів, що дозволять зменшити юридичні бар'єри для фінансових компаній і підвищити рівень безпеки цифрових платежів. Основними напрямками гармонізації є уніфікація вимог до ліцензування емітентів електронних грошей, впровадження єдиних стандартів фінансового моніторингу та запровадження спільних підходів до захисту прав користувачів. Рекомендації FATF щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму поступово інтегруються в законодавства різних країн, що сприяє уніфікації правил фінансового моніторингу. Європейський Союз розглядає можливість розширення правового

регулювання електронних грошей у межах Єдиного цифрового ринку, що дозволить створити більш інтегровану систему електронних платежів. У США обговорюється концепція федерального регулювання цифрових платежів, що зменшить регуляторні розбіжності між штатами та спростить діяльність фінансових компаній [15, с. 42].

На рисунку 1.2 зображено порівняння моделей контролю електронних грошей: Україна та ЄС.

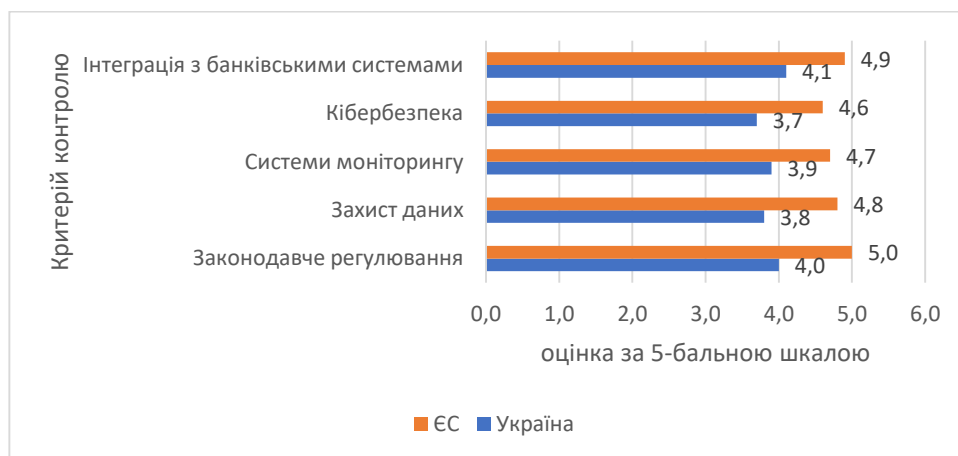

Рисунок 1.2 - Графік порівняння регулювання електронних грошей у ЄС та Україні

Джерело: Сформовано автором

Порівняльний аналіз показує, що нормативна база ЄС є найбільш розвиненою та містить чіткі вимоги до емітентів електронних грошей відповідно до директив PSD2 та EMI Directive. У США система регулювання є більш децентралізованою, що зумовлено значною роллю штатів у ліцензуванні фінансових сервісів. Україна активно гармонізує власну нормативну базу з європейськими стандартами, однак окремі елементи регулювання - зокрема вимоги до капіталу та комплаєнсу - все ще перебувають у стадії адаптації. Діаграма демонструє, що розвиток регуляторної політики є ключем до підвищення довіри користувачів та поліпшення якості систем контролю.

Гармонізація законодавства у сфері електронних грошей є неминучим процесом, оскільки цифрові фінансові потоки не обмежуються національними кордонами, а взаємодія між фінансовими системами різних країн вимагає єдиних правових підходів. Подальший розвиток міжнародних стандартів у сфері електронних платежів буде спрямований на забезпечення сумісності платіжних систем, інтеграцію цифрових валют центральних банків у міжнародні розрахунки та створення єдиних правил регулювання діяльності глобальних фінансово-технологічних компаній.

Національне законодавство України, що регулює обіг електронних грошей, ґрунтується на комплексі нормативно-правових актів, які визначають порядок їх випуску, використання та контролю. Законодавче поле постійно змінюється відповідно до міжнародних стандартів і технологічного розвитку фінансових ринків, що зумовлює необхідність адаптації правових механізмів до нових реалій цифрової економіки. Основні законодавчі документи, які регулюють електронні гроші в Україні, охоплюють базові закони у сфері платіжних систем, нормативні акти Національного банку України та підзаконні документи, що встановлюють правила обліку, ліцензування, контролю та нагляду за діяльністю емітентів електронних грошей [3].

Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» визначає правовий статус електронних грошей, порядок їх випуску, обігу та погашення, а також вимоги до емітентів і здійснення переказів [4]. Електронні гроші трактуються як зобов'язання емітента, що зберігаються в електронній формі та використовуються як засіб платежу. Регуляторні норми спрямовані на забезпечення прозорості операцій, запобігання зловживанням і стабільність платіжних систем. Закон також передбачає відповідальність за порушення правил використання електронних грошей, що включає адміністративні санкції та фінансові штрафи для учасників ринку, які не дотримуються встановлених норм [10, с. 72].

Закон України «Про платіжні послуги» впроваджує сучасне регулювання електронних грошей відповідно до європейських стандартів. Він

дозволяє небанківським установам отримувати ліцензії на випуск електронних грошей, створюючи конкуренцію та стимулюючи інновації. Закон встановлює вимоги до безпеки транзакцій, захисту даних та прозорості операцій, а також запроваджує механізм відкритого банкінгу через API для інтеграції фінтех-компаній із банками [4].

Основні нормативно-правові документи щодо електронних грошей в Україні відображені у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

**Основні нормативно-правові документи щодо електронних грошей
в Україні**

Документ	Прийнято	Основний зміст
Закон України «Про платіжні послуги»	2021	Нові суб'єкти ринку, відкритий банкінг
Постанова НБУ №133	2020	Облік електронних гаманців, верифікація
Цивільний кодекс України	чинний	Регулювання договірних зобов'язань

Джерело : [29]

Постанова Правління Національного банку України № 133 від 11 вересня 2020 року уточнює порядок функціонування електронних гаманців, операторів електронних грошей і програм лояльності. Документ встановлює обмеження щодо максимальної суми електронних грошей, які можуть зберігатися на електронному гаманці, і визначає порядок верифікації користувачів. Це спрямовано на підвищення безпеки фінансових операцій та забезпечення відповідності платіжних систем вимогам щодо протидії відмиванню коштів. Постанова також регламентує процедури аудиту емітентів електронних грошей, що передбачає проведення регулярних перевірок фінансового стану компаній, які здійснюють емісію цифрових платіжних засобів. Це дозволяє контролювати фінансову стійкість операторів електронних грошей і запобігати можливим фінансовим ризикам, що можуть впливати на стабільність національної фінансової системи [16, с. 11].

У таблиці 1.5 відображено порівняння ключових параметрів обліку та контролю електронних грошей.

Таблиця 1.5

**Порівняння ключових параметрів обліку та контролю
електронних грошей**

Критерій	ЄС	США	Китай	Україна
Вимоги до емітентів	Ліцензія, капітал	Штатні ліцензії	Контроль з боку РВОС	Ліцензія НБУ
Випуск електронних грошей	Банки та НФУ	Prepaid instruments	Тільки затверджені	Банки та НФУ
Вимоги до резервів	Так	Частково	Обов'язкові резерви	Встановлює НБУ
Захист прав споживача	PSD2	CFPB, FinCEN	Контроль з боку уряду	Закон, постанова НБУ
Контроль за відмиванням коштів (AML)	FATF, KYC	BSA, FinCEN	Повна ідентифікація	KYC, AML вимоги
Відкритий банкінг	Так	Частково	Відсутній	Передбачений законом 2021

Джерело : [32]

Цивільний кодекс України також містить положення, що стосуються електронних грошей, зокрема у частині регулювання зобов'язальних відносин між користувачами, операторами платіжних систем та емітентами електронних грошей. Кодекс визначає юридичні засади укладання договорів з використанням електронних грошей, правила здійснення електронних платежів і відповідальність сторін за порушення умов договорів. Це забезпечує правову визначеність у сфері цифрових фінансових операцій і встановлює механізми захисту прав користувачів електронних платіжних засобів [28].

Національний банк України виступає регулятором ринку електронних грошей, контролюючи діяльність емітентів, операторів платіжних систем та інших учасників. НБУ встановлює вимоги до фінансової стійкості, моніторить транзакції, забезпечує дотримання законодавства та посилює кібербезпеку

через шифрування, захист від атак і багатофакторну аутентифікацію. Регулятор також ліцензує нових учасників, оцінює ефективність їхньої діяльності та розробляє рекомендації для розвитку цифрових фінансових послуг [3].

1.3. Теоретичні підходи до оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей

Оцінка ефективності систем обліку та контролю електронних грошей базується на комплексному аналізі параметрів, що визначають їхню функціональність, відповідність законодавчим нормам, рівень ризиків та ступінь довіри з боку користувачів і фінансових інституцій. Ефективність цих систем визначається через низку критеріїв, які дозволяють оцінити їхню здатність забезпечувати точність обліку фінансових потоків, своєчасність виконання розрахункових операцій, безпеку платіжних транзакцій і відповідність стандартам фінансового моніторингу. Критерії оцінки включають прозорість, надійність, відповідність законодавчим вимогам, швидкість обробки операцій, рівень автоматизації процесів, здатність до інтеграції з іншими фінансовими інструментами та стійкість до кіберзагроз. Прозорість забезпечує відкритість та доступність інформації про операції з електронними грошима, що знижує ризик фінансових махінацій і сприяє довірі до системи. Надійність визначається безперебійністю роботи, стійкістю до технічних збоїв і наявністю механізмів резервного копіювання та аварійного відновлення. Відповідність законодавству передбачає дотримання вимог фінансового моніторингу, податкового регулювання та захисту прав користувачів, що контролюється як на національному, так і на міжнародному рівнях [5, с. 3].

Критерії оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей відображено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

**Критерії оцінки ефективності систем обліку та контролю
електронних грошей**

№	Критерій	Зміст критерію
1	Транспарентність	Доступність і відкритість інформації про фінансові операції
2	Надійність	Безперебійність роботи та стійкість до технічних збоїв
3	Відповідність законодавству	Дотримання національних і міжнародних норм та стандартів
4	Швидкість обробки	Час проведення платіжної операції
5	Рівень автоматизації	Частка процесів, що здійснюються без участі людини
6	Інтеграція	Можливість поєднання з іншими обліковими або фінансовими системами
7	Стійкість до кіберзагроз	Захищеність системи від зовнішніх і внутрішніх атак

Джерело: Сформовано автором на основі узагальнення наукових підходів [5]

Методи оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей базуються на комплексному застосуванні економіко-математичних моделей, аналітичних підходів та технологічних методик для оцінювання ризиків і продуктивності систем. Економіко-математичні моделі дозволяють формалізувати процеси обліку та контролю, розраховувати ефективність функціонування системи, виявляти слабкі місця та оптимізувати механізми управління фінансовими потоками. До основних економіко-математичних методів належать регресійний аналіз, імітаційне моделювання, теорія масового обслуговування та методи оптимізаційного аналізу. Регресійний аналіз використовується для визначення залежностей між ключовими показниками ефективності системи, що дозволяє оцінити кореляційні зв'язки між швидкістю обробки транзакцій, рівнем фінансових ризиків, витратами на підтримку системи та загальною продуктивністю управління грошовими потоками. Імітаційне моделювання дає можливість відтворювати різні сценарії функціонування системи в умовах змінних навантажень та ризиків, що сприяє прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень. Методи теорії масового обслуговування дозволяють аналізувати процеси обробки великої кількості транзакцій, оцінювати ймовірність виникнення черг та

затримок, а оптимізаційні підходи допомагають визначати найбільш ефективні алгоритми розподілу ресурсів для забезпечення стабільності та надійності систем обліку та контролю електронних грошей [7].

Імітаційне моделювання використовується для прогнозування можливих сценаріїв функціонування системи обліку та контролю за різних умов ринку та змін у законодавстві. Теорія масового обслуговування дозволяє оцінити швидкість обробки транзакцій і оптимізувати навантаження на платіжні системи, що є критичним для забезпечення їхньої безперебійної роботи. Методи оптимізаційного аналізу використовуються для пошуку найбільш ефективних варіантів функціонування системи з урахуванням мінімізації витрат і максимального рівня безпеки.

Ризик-аналіз є невід'ємною складовою оцінки ефективності систем обліку та контролю електронних грошей, оскільки дозволяє ідентифікувати потенційні загрози, оцінити їхній вплив і розробити заходи щодо їхньої мінімізації. Основними напрямками ризик-аналізу є аналіз фінансових ризиків, операційних ризиків, технологічних загроз і нормативних ризиків. Фінансові ризики включають загрози ліквідності, волатильності активів та можливі втрати через шахрайські операції. Операційні ризики пов'язані з можливими помилками в роботі платіжних систем, збоями в програмному забезпеченні та людським фактором. Технологічні загрози включають ризики кібератак, витоку даних і збоїв у функціонуванні системи через технічні проблеми. Нормативні ризики пов'язані зі змінами у законодавстві, що можуть вплинути на діяльність операторів електронних грошей і змінити вимоги до функціонування системи обліку та контролю. Ризик-аналіз дозволяє розробити заходи щодо зниження впливу негативних факторів, зокрема впровадження багаторівневих механізмів безпеки, вдосконалення алгоритмів верифікації користувачів та інтеграції із системами моніторингу фінансових потоків [7].

SWOT-аналіз використовується для стратегічного оцінювання ефективності систем обліку та контролю електронних грошей, оскільки

дозволяє визначити сильні та слабкі сторони системи, а також можливості для розвитку й потенційні загрози. До сильних сторін таких систем належать висока швидкість обробки операцій, низькі транзакційні витрати, можливість автоматизації фінансових процесів та інтеграція з іншими цифровими фінансовими інструментами. Слабкими сторонами є ризик шахрайства, можливі технічні збої та залежність від нормативного регулювання. Можливості включають впровадження нових технологій, розвиток цифрового банкінгу та підвищення рівня кібербезпеки. Загрози пов'язані зі зростанням кількості кібератак, можливими змінами у законодавстві та конкуренцією з боку альтернативних фінансових технологій. SWOT-аналіз дозволяє виробити рекомендації щодо підвищення ефективності системи обліку та контролю, зокрема щодо вдосконалення механізмів аутентифікації, розвитку аналітичних платформ для моніторингу фінансових операцій та впровадження технологій штучного інтелекту для автоматизації перевірки транзакцій [7, с. 11].

У таблиці 1.7 відображено SWOT-аналіз ефективності систем обліку та контролю електронних грошей.

Таблиця 1.7

**SWOT-аналіз ефективності систем обліку та контролю
електронних грошей**

Категорія	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
Швидкість операцій	Висока швидкість обробки транзакцій	Можливість технічних збоїв	Впровадження нових технологій для покращення швидкості	Зростання конкуренції з альтернативними фінансовими технологіями
Транзакційні витрати	Низькі витрати на проведення операцій	Ризик шахрайства	Розвиток цифрового банкінгу та нових фінансових послуг	Можливі зміни в законодавстві щодо електронних грошей

Продовження таблиці 1.7

Автоматизація	Можливість автоматизації фінансових процесів	Залежність від зовнішнього регулювання	Підвищення рівня кібербезпеки	Зростання кількості кібератак
Інтеграція	Інтеграція з іншими цифровими фінансовими інструментами	Технічні обмеження для інтеграції з деякими системами	Розвиток аналітичних платформ для моніторингу операцій	Ризики несумісності з новими технологіями
Інновації	Можливість впровадження інновацій у фінансових процесах	Висока вартість впровадження нових технологій	Впровадження технологій штучного інтелекту для перевірки транзакцій	Збільшення регуляторного тиску

Джерело : Сформовано на основі джерела: [7].

Автоматизація облікових процесів у сфері електронних грошей є одним із провідних напрямів розвитку сучасних фінансових технологій, оскільки дозволяє підвищити ефективність, точність і безпеку обліку фінансових операцій. Завдяки використанню цифрових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект і системи розподіленого обліку, можливо значно знизити ризики шахрайства та помилок, прискорити обробку транзакцій і усунути вплив людського фактора на виконання облікових операцій [9].

Крім того, автоматизація забезпечує безперервний моніторинг руху електронних грошей у реальному часі, що сприяє своєчасному виявленню підозрілих транзакцій і підвищує прозорість фінансових потоків. Інтеграція таких систем у корпоративні та банківські платформи дозволяє оптимізувати процеси фінансового звітування, спрощує контроль за відповідністю нормативним вимогам і створює передумови для впровадження смарт-контрактів та інших інноваційних механізмів автоматизації цифрових платежів. Завдяки цьому автоматизований облік стає ключовим елементом надійної та безпечної фінансової інфраструктури сучасної цифрової економіки.

Автоматизація процесів обліку ґрунтується на використанні децентралізованих реєстрів, смарт-контрактів, алгоритмів штучного інтелекту та систем машинного навчання, що інтегруються у фінансові системи з метою покращення їхньої продуктивності. Завдяки цим технологіям змінюється сам підхід до контролю електронних грошей, оскільки традиційні моделі бухгалтерського обліку поступаються місцем новітнім цифровим методикам обробки та збереження фінансових даних [9].

Впровадження блокчейн-технологій у системи обліку електронних грошей дозволяє створити прозору, незмінну та безпечну систему реєстрації всіх фінансових операцій. Блокчейн забезпечує децентралізований характер облікових процесів, що унеможлиблює фальсифікацію даних та їхню несанкціоновану зміну. Кожна транзакція фіксується у вигляді окремого блоку, який за допомогою криптографічних методів додається до загального ланцюга записів, що гарантує її незмінність і достовірність.

Завдяки цьому механізму блокчейн створює надійну основу для обліку фінансових потоків, підвищуючи прозорість і контроль за електронними платежами. Така технологія дозволяє автоматично відстежувати весь ланцюжок транзакцій, зменшуючи ризики шахрайства та маніпуляцій із записами. Крім того, децентралізація та криптографічний захист підвищують рівень довіри до системи з боку учасників ринку, регуляторів та користувачів, створюючи надійне середовище для обліку, контролю та аналітики електронних грошей. Інтеграція блокчейн-технологій у корпоративні та банківські платформи також відкриває можливості для впровадження смарт-контрактів, автоматизації фінансового звітування та оптимізації управління цифровими активами, що робить систему більш ефективною та стійкою до зовнішніх загроз [24].

Однією з основних переваг блокчейну є можливість ведення розподіленого обліку, що дозволяє фінансовим установам уникати необхідності централізованого зберігання даних і зменшує ризики пов'язані з кіберзагрозами. Децентралізовані системи обліку, що базуються на блокчейні,

забезпечують автоматичну перевірку транзакцій у реальному часі, що значно підвищує швидкість обробки операцій і знижує витрати на адміністративне управління.

Порівняння традиційних і сучасних технологічних підходів в обліку електронних грошей відображено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

**Порівняння традиційних і сучасних технологічних підходів в
обліку електронних грошей**

Параметр	Традиційні системи обліку	Інноваційні цифрові системи обліку (блокчейн, ШІ)
Зберігання даних	Централізовані сервери	Децентралізовані реєстри (блокчейн)
Обробка операцій	Напіваавтоматична, із залученням персоналу	Повна автоматизація, смарт-контракти
Захист від шахрайства	Статичні перевірки, ручна модерація	АІ-моніторинг, виявлення аномалій у режимі реального часу
Швидкість транзакцій	Від кількох хвилин до годин	До кількох секунд
Прозорість	Обмежена для зовнішніх користувачів	Повна (у межах дозволу), хешування і незмінність даних
Адаптація до змін	Вимагає ручного втручання	Автономне оновлення моделей машинного навчання

Джерело: Складено автором на основі [13].

Інтеграція смарт-контрактів у процеси обліку електронних грошей значно підвищує рівень автоматизації фінансових операцій та бухгалтерських записів, дозволяючи здійснювати платежі безпосередньо між учасниками без залучення посередників. Смарт-контракти - це програмні алгоритми, які автоматично виконують фінансові зобов'язання сторін при настанні певних умов, закладених у їхньому коді. Це усуває затримки у здійсненні транзакцій, знижує операційні витрати та підвищує прозорість і контроль за рухом фінансових потоків.

Такі контракти можуть інтегруватися у корпоративні системи обліку, забезпечуючи автоматичне нарахування платежів, формування фінансових

звітів та виконання регуляторних вимог. Вони також дозволяють фінансовим установам автоматизувати процеси комплаєнсу, контроль за дотриманням законодавства та внутрішніх політик, а також своєчасно реагувати на відхилення або ризики у фінансових операціях. Завдяки цьому смарт-контракти сприяють підвищенню ефективності, безпеки та надійності цифрових платіжних систем у сучасній економіці.

Смарт-контракти усувають можливість людських помилок у бухгалтерському обліку та забезпечують точне виконання фінансових операцій відповідно до заданих параметрів [13, с. 41].

Таким чином, використання алгоритмів штучного інтелекту та машинного навчання у системах обліку електронних грошей відкриває нові можливості для аналізу фінансових операцій, прогнозування ризиків та виявлення підозрілих транзакцій. Автоматизовані алгоритми аналізують великі обсяги фінансових даних і виявляють закономірності, які можуть свідчити про можливі порушення чи фінансові аномалії. Це дозволяє значно підвищити ефективність контролю за обігом електронних грошей та запобігти шахрайським операціям. Інтелектуальні системи обліку здатні у реальному часі оцінювати ризики фінансових операцій і автоматично блокувати підозрілі транзакції, що забезпечує підвищений рівень безпеки для користувачів та фінансових інституцій. Використання машинного навчання дозволяє постійно вдосконалювати механізми фінансового контролю, оскільки алгоритми адаптуються до змін у поведінці користувачів і розпізнають нові схеми зловживань.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

2.1. Особливості бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима

Бухгалтерський облік операцій з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique» становить складну систему взаємопов'язаних елементів, що функціонує відповідно до сучасних вимог нормативно-правової бази України та міжнародних стандартів фінансової звітності. Аналіз практики підприємства демонструє, що електронні гроші стали невід'ємною частиною фінансових потоків компанії, забезпечуючи оперативність розрахунків та розширення каналів взаємодії з клієнтами. Основою бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» є субрахунок 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» до синтетичного рахунку 33 «Інші кошти», що відповідає вимогам Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Варто відзначити, що компанія відображає електронні гроші як складову оборотних активів підприємства та здійснює їх облік за номінальною вартістю. Процедура бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» реалізується через систематичне документування всіх операцій з використанням електронних грошей. Основними первинними документами при цьому виступають виписки з електронних гаманців, квитанції про поповнення електронних гаманців, актив виконаних робіт з обслуговування електронних гаманців, а також внутрішні бухгалтерські довідки для відображення комісійних винагород. Проаналізувавши практику компанії, можна констатувати, що підприємство впровадило спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати процес ідентифікації та відображення операцій з електронними грошима, що суттєво зменшує ризик людського фактору при

обробці первинної документації. Особливу увагу в обліковій політиці ТОВ «BonBon Professional Boutique» приділено процедурі визнання електронних грошей як активу підприємства. Відповідно до внутрішніх положень компанії, електронні гроші визнаються активом тільки за умови набуття контролю над ними, що підтверджується можливістю вільного розпорядження ними для здійснення платежів чи конвертації у готівкову або безготівкову форму. Такий підхід узгоджується з концептуальними основами МСФЗ та забезпечує достовірність фінансової звітності. Процес трансформації безготівкових коштів в електронні гроші відображається бухгалтерським проведенням Дт 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» та Кт 311 «Поточні рахунки в національній валюті», а використання електронних грошей для оплати товарів чи послуг відображається за дебетом рахунків зобов'язань (631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками») і кредитом субрахунку 335 [21].

Практика ТОВ «BonBon Professional Boutique» демонструє високий рівень організації аналітичного обліку електронних грошей, що здійснюється за кількома ключовими параметрами: видом електронного гаманця (Visa, MasterCard, інші платіжні системи), цільовим призначенням коштів (розрахунки з постачальниками, повернення клієнтам, внутрішні трансакції тощо) та строками їх використання. Такий системний підхід до обліку дозволяє відстежувати рух електронних грошей у режимі реального часу, оцінювати ефективність їх використання та оперативно реагувати на зміни фінансових потоків.

Деталізований аналітичний облік забезпечує керівництву компанії повну картину стану електронних грошей, дозволяючи приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо планування витрат, оптимізації грошових потоків і підвищення ефективності фінансового менеджменту. Крім того, така практика сприяє більш прозорому контролю за використанням електронних платіжних засобів, зменшенню ризиків фінансових помилок і шахрайства, а

також створює основу для автоматизації обліку та інтеграції електронних грошей у корпоративні системи фінансового управління.

Для підвищення прозорості облікової інформації в ТОВ «BonBon Professional Boutique» запроваджено аналітичну систему обліку електронних грошей у розрізі платіжних систем, цільового використання та строків. Це дозволяє детально контролювати рух коштів, ефективно розподіляти ресурси, аналізувати структуру витрат і своєчасно виявляти ризики. У таблиці 2.1 наведено приклад аналітичного обліку електронних грошей за видами електронних гаманців і напрямками використання.

Таблиця 2.1

Аналітичний облік електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique»

№	Платіжна система	Сума, грн	Цільове використання	Строк використання	Примітка
1	Visa	28 000	Розрахунки з постачальниками	До 10 днів	Автоматичне поповнення
2	MasterCard	14 500	Повернення коштів клієнтам	До 5 днів	Високий обсяг повернень
3	Monobank	7 200	Оплата рекламних послуг	До 3 днів	Витрати на маркетинг
4	Apple Pay	3 700	Оплата логістичних витрат	До 7 днів	За безготівковими угодами
5	Google Pay	5 800	Резерв для внутрішніх розрахунків	До 15 днів	Використовується частково
Разом		59 200			

Джерело: складено автором на основі прикладу внутрішнього обліку ТОВ «BonBon Professional Boutique».

Одним із ключових аспектів обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» є відображення комісійних винагород, що сплачуються компанією за послуги емітентів електронних грошей та операторів електронних платіжних систем. Дослідження облікової практики підприємства показало, що комісійні винагороди за поповнення електронних гаманців обліковуються у складі адміністративних витрат на субрахунок 92 «Адміністративні витрати», а комісійні за проведення розрахунків

електронними грошима відносяться до витрат на збут і обліковуються на субрахунку 93 «Витрати на збут». Такий підхід дозволяє коректно розподіляти витрати між центрами відповідальності та формувати достовірну інформацію про собівартість реалізованої продукції. В таблиці 2.2. показано бухгалтерські проведення з обліку електронних грошей у ТОВ.

Таблиця 2.2.

Бухгалтерські проведення з обліку електронних грошей

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Первинний документ
1	Поповнено електронний гаманець з поточного рахунку	335	311	50 000	Виписка банку, довідка бухгалтерії
2	Відображено комісійну винагороду за поповнення електронного гаманця	92	685	500	Акт виконаних робіт
3	Сплачено комісійну винагороду	685	311	500	Виписка банку
4	Оплачено товари постачальнику з використанням електронних грошей	631	335	30 000	Виписка з електронного гаманця
5	Отримано оплату від покупця на електронний гаманець	335	361	45 000	Виписка з електронного гаманця
6	Погашено електронні гроші шляхом зарахування на поточний рахунок	311	335	60 000	Виписка банку, довідка бухгалтерії
7	Відображено комісійну винагороду за виведення коштів з електронного гаманця	92	685	600	Акт виконаних робіт
8	Списано комісійну винагороду за рахунок електронних грошей	685	335	600	Виписка з електронного гаманця

Джерело: Сформовано автором

Інтеграція систем електронних платежів у бізнес-процеси ТОВ «BonBon Professional Boutique» потребувала модифікації існуючої системи внутрішньогосподарського контролю. Зокрема, компанія впровадила регулярну процедуру звірки залишків електронних грошей за даними бухгалтерського обліку з виписками електронних гаманців. Дана процедура

проводиться щоденно та документується у спеціальному електронному журналі, що дозволяє оперативно виявляти та виправляти помилки в обліку електронних грошей. Крім того, до посадових інструкцій бухгалтера з обліку грошових коштів додано розділ щодо роботи з електронними платіжними системами, що регламентує повноваження та відповідальність при здійсненні операцій з електронними грошима. Значним викликом для бухгалтерії ТОВ «BonBon Professional Boutique» є облік операцій з поверненням коштів клієнтам за допомогою електронних грошей. Аналіз практики підприємства засвідчив, що для таких операцій використовується окремий аналітичний рахунок до субрахунку 335, що дозволяє здійснювати контроль за своєчасністю та повнотою повернення коштів клієнтам. Процедура повернення коштів документується актом звірки з клієнтом, а також внутрішнім розпорядженням на повернення коштів, що санкціонується фінансовим директором компанії.

Графік структура платежів ТОВ «BonBon Professional Boutique» зображено на рисунку 2.1.

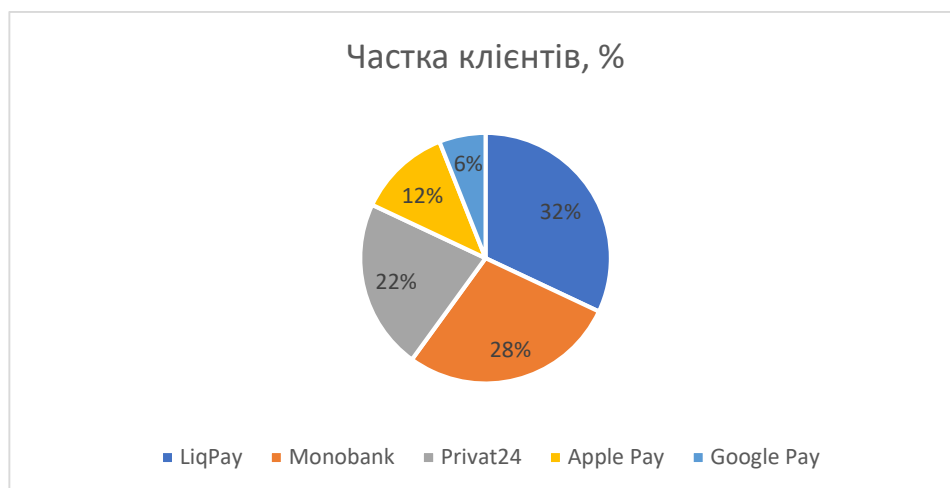

Рисунок 2.1 - Графік структура платежів ТОВ «BonBon Professional Boutique»

Джерело: Сформовано автором

Дані свідчать про суттєву зміну структури платежів компанії: частка електронних грошей зросла до 62% у 2024 році, що перевищує показники попередніх років. Такий перерозподіл пояснюється активним використанням

онлайн-каналів збуту та підвищенням зручності електронних розрахунків для клієнтів. Домінування е-грошей у структурі платежів підтверджує необхідність розвитку автоматизованих інструментів обліку та посилення внутрішнього контролю в компанії.

Важливим аспектом бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» є відображення курсових різниць при використанні електронних гаманців у іноземній валюті. Підприємство використовує субрахунок 336 «Електронні гроші, номіновані в іноземній валюті» для обліку таких операцій. Курсові різниці, що виникають на дату балансу та на дату здійснення операцій з електронними грошима в іноземній валюті, відображаються на субрахунках 714 «Дохід від операційної курсової різниці» та 945 «Втрати від операційної курсової різниці» відповідно до загальних правил обліку операцій в іноземній валюті. Система бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» повністю інтегрована з системою управлінського обліку, що дозволяє формувати внутрішню звітність про рух електронних грошей в розрізі окремих бізнес-процесів та центрів фінансової відповідальності. Для цього компанія розробила форми внутрішньої звітності, які щотижня надаються керівництву для прийняття управлінських рішень. Такий підхід забезпечує ефективне управління грошовими потоками та оптимізацію витрат на обслуговування різних платіжних систем.

З метою забезпечення достовірності та точності фінансової звітності ТОВ «BonBon Professional Boutique» регулярно проводить інвентаризацію електронних грошей. Ця процедура передбачає створення спеціальної комісії, яка здійснює звірку залишків електронних грошей за даними бухгалтерського обліку з виписками електронних гаманців, перевіряє правильність нарахування комісійних винагород, платежів та інших витрат, пов'язаних із використанням електронних грошей.

В ході інвентаризації здійснюється комплексна оцінка своєчасності та правильності відображення всіх операцій у бухгалтерських регістрах,

включаючи нарахування комісій, платежів та інших витрат, пов'язаних з електронними грошима. У разі виявлення розбіжностей, помилок або неточностей комісія фіксує їх у протоколі та пропонує заходи для їх усунення, що дозволяє запобігти потенційному впливу на достовірність фінансової звітності підприємства.

Результати інвентаризації оформлюються у вигляді офіційного акту, який затверджується керівником компанії та слугує формальною підставою для внесення відповідних коригувань до бухгалтерського обліку. Завдяки такій системній процедурі підвищується прозорість і контроль над рухом фінансових ресурсів, забезпечується точність ведення обліку та створюється надійна основа для прийняття управлінських рішень. Це дозволяє оптимізувати використання грошових коштів, ефективніше планувати фінансові потоки та підвищує загальну стабільність і надійність фінансової системи компанії.

Отже, аналіз особливостей бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique», можна констатувати, що компанія впровадила ефективну систему обліку, яка відповідає сучасним тенденціям розвитку електронних платіжних систем та забезпечує формування достовірної інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів. Водночас, існують певні резерви для вдосконалення системи обліку електронних грошей, зокрема, через впровадження більш детального аналітичного обліку операцій за різними електронними платіжними системами та розробку спеціалізованих форм первинних документів для відображення операцій з електронними грошима.

2.2. Система внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима

Система внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique» являє собою комплексний

механізм, спрямований на забезпечення збереження активів підприємства, попередження шахрайства, підвищення достовірності облікової інформації та оптимізацію бізнес-процесів, пов'язаних із використанням електронних платіжних систем. Ефективність цієї системи визначає рівень економічної безпеки підприємства в умовах діджиталізації фінансових потоків та дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з використанням новітніх фінансових інструментів. Формування системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique» відбувалося поетапно, відповідно до стратегії розвитку підприємства та розширення сфери застосування електронних платежів у його діяльності. На початковому етапі підприємство впровадило базові елементи контролю, які охоплювали лише окремі аспекти роботи з електронними гаманцями. Подальший розвиток електронної комерції та збільшення обсягів операцій з електронними грошима спонукали керівництво компанії до розробки комплексної системи контролю, яка наразі функціонує згідно з принципами ризик-орієнтованого підходу та охоплює всі етапи життєвого циклу електронних грошей у фінансовій системі підприємства. рис.2.2.

Рис.2.2. Система внутрішнього контролю електронних грошей

Джерело: сформовано автором

Система внутрішнього контролю в ТОВ «BonBon Professional Boutique» базується на чіткому розподілі повноважень. Координацію здійснює фінансовий директор, підпорядкований генеральному. У фінансовому департаменті працює відділ фінансового контролю, що взаємодіє з

бухгалтерією та ІТ для комплексного контролю. Жодна особа не може одноосібно виконувати всі етапи операції: авторизація транзакцій передбачає участь мінімум двох осіб - ініціатора та затверджувача, що мінімізує ризики шахрайства та помилок. Крім того, для доступу до електронних гаманців компанії використовується багатофакторна автентифікація, а паролі доступу регулярно змінюються та зберігаються з дотриманням усіх вимог інформаційної безпеки.

Фінансові показники, пов'язані з електронними грошима відображено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

**Фінансові показники, пов'язані з електронними грошима
(фрагмент управлінської звітності)**

Показник	2023	2024	2025
Витрати на комісії за поповнення ЕГ	12 000	15 800	17 500
Витрати на зняття коштів з ЕГ	8 900	9 200	10 600
Доходи з операцій з ЕГ	1 500	2 200	3 100

Джерело: Сформовано автором

Як видно з даних, щорічно зростають витрати на комісії, що свідчить про збільшення частки ЕГ в обороті підприємства

Методична складова системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique» включає сукупність процедур, методів та інструментів, які застосовуються для моніторингу та оцінки ефективності використання електронних грошей підприємством. Основою методичної складової є внутрішні нормативні документи компанії, зокрема «Положення про систему внутрішнього контролю», «Регламент роботи з електронними платіжними системами», а також посадові інструкції працівників, залучених до роботи з електронними грошима. Ці документи регламентують послідовність контрольних процедур, критерії оцінювання їх результатів, а також порядок документування виявлених порушень та вжиття корегувальних заходів. Важливим елементом методичної складової є система ключових показників ефективності (KPI), яка

дозволяє оцінювати якість роботи з електронними грошима на різних рівнях управління. Для працівників бухгалтерії та фінансового відділу встановлено такі КРІ, як точність обліку електронних грошей, своєчасність проведення звірок з операторами електронних платіжних систем, оперативність виявлення та виправлення помилок. Для керівників підрозділів визначено КРІ, пов'язані з оптимізацією витрат на обслуговування електронних гаманців, забезпечення безпеки транзакцій, дотримання лімітів залишків електронних грошей. Технічна складова системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима в ТОВ «BonBon Professional Boutique» представлена комплексом програмно-технічних засобів, які забезпечують автоматизацію контрольних процедур та захист інформації. Підприємство використовує програмне забезпечення, інтегроване з бухгалтерією, яке в реальному часі відстежує рух електронних грошей, формує аналітичні звіти та виявляє відхилення. Система протоколює всі дії користувачів, що дозволяє аналізувати транзакції та визначати відповідальних у разі порушень [46; 47].

Оцінка ефективності системи контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» зображено на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3 - Графік виявлені порушення контролю за е-грошима

Джерело: Сформовано автором

Діаграма показує, що 75% усіх виявлених порушень припадає на етап попереднього контролю, що зазначає його ефективність у запобіганні ризикам до моменту здійснення транзакції. Поточний контроль забезпечує виявлення процедурних помилок під час операцій, а наступний - дозволяє проводити

періодичний аудит відповідності. Перевага превентивного контролю свідчить про правильно вибудовану систему внутрішніх перевірок та адекватний розподіл контрольних функцій у підприємстві.

Підприємство ТОВ «BonBon Professional Boutique» впровадило систему автоматичного моніторингу атипових транзакцій з використанням алгоритмів машинного навчання. Система аналізує всі операції з електронними грошима за ключовими параметрами - сумою транзакції, частотою операцій, отримувачем коштів, часом проведення та іншими ознаками, формуючи сигнали тривоги у разі виявлення підозрілих або потенційно ризикових операцій, які потребують додаткової перевірки службою безпеки підприємства.

Система внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима функціонує на трьох рівнях: попередній, поточний та наступний контроль. Попередній контроль проводиться на етапі планування операцій і спрямований на перевірку доцільності та законності майбутніх транзакцій. Основними процедурами цього рівня є перевірка наявності необхідних дозволів та погоджень на платіжних документах, контроль відповідності планованих операцій бюджету підприємства, а також оцінка надійності контрагентів і перевірка їх відсутності у списках сумнівних компаній.

Поточний контроль здійснюється безпосередньо під час проведення транзакцій і включає моніторинг дотримання встановлених процедур, лімітів і внутрішніх регламентів. На цьому етапі перевіряється коректність введення реквізитів платежів, дотримання принципу «чотирьох очей» при авторизації транзакцій, а також своєчасне отримання підтверджень про проведення платежів від електронних платіжних систем. Важливим елементом поточного контролю є система автоматичних лімітів, яка блокує транзакції, що перевищують встановлені пороги, до отримання додаткового підтвердження від уповноважених осіб. Такий багаторівневий підхід забезпечує високий рівень безпеки, точності та контролю за фінансовими потоками компанії.

Наступний контроль здійснюється після завершення операцій з електронними грошима та спрямований на оцінку їх результативності, виявлення відхилень від запланованих показників та розробку рекомендацій щодо вдосконалення процедур. Основними процедурами наступного контролю є регулярні звірки залишків електронних грошей за даними бухгалтерського обліку з виписками електронних гаманців, аналіз ефективності використання різних електронних платіжних систем, оцінювання рівня комісійних витрат та пошук шляхів їх оптимізації. За результатами наступного контролю формуються аналітичні звіти, які розглядаються на засіданнях фінансового комітету компанії та є підставою для прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення роботи з електронними грошима. Окремої уваги заслуговує система комплаєнс-контролю за операціями з електронними грошима, яка забезпечує дотримання підприємством вимог законодавства у сфері електронних платежів, захисту персональних даних та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Процедури комплаєнс-контролю включають перевірку дотримання лімітів залишків електронних грошей, встановлених Національним банком України, моніторинг операцій на предмет відповідності вимогам законодавства про запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, контроль за дотриманням вимог щодо захисту персональних даних клієнтів при роботі з електронними гаманцями. Результати комплаєнс-контролю документуються у формі щоквартальних звітів, які надаються керівництву компанії та є підставою для актуалізації внутрішніх нормативних документів у сфері електронних платежів [46].

Важливим елементом внутрішнього контролю в ТОВ «BonBon Professional Boutique» є оцінка ризиків і заходи з їх мінімізації. Підприємство розробило карту ризиків електронних грошей, яка охоплює операційні (помилки персоналу, збої ПЗ), фінансові (втрати від коливань комісій, неоптимальне використання), правові (недотримання законодавства) та репутаційні ризики (проблеми обслуговування клієнтів). Для кожної категорії

визначено індикатори, що дозволяють своєчасно виявляти загрози, наприклад частоту помилок, інциденти безпеки та час реагування на збої. Моніторинг здійснюється постійно службою внутрішнього контролю, а результати щомісячно розглядає ризик-комітет. Система управління безперервністю бізнесу передбачає резервні канали платежів, процедури аварійного відновлення доступу до гаманців та регулярне тестування планів на кризові ситуації. Персоналу надані актуалізовані інструкції для дій у разі непередбачених подій.

Карта ризиків у роботі з електронними грошима ТОВ «BonBon Professional Boutique» відображено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Карта ризиків у роботі з електронними грошима ТОВ "BonBon Professional Boutique"

Категорія ризику	Приклад ризику	Індикатори ризику	Ймовірність	Потенційний вплив	Заходи реагування
Операційний	Помилка транзакції	Частота збоїв	Висока	Середній	Дублювання авторизації
Фінансовий	Висока комісія	Рівень комісій	Середня	Високий	Пошук альтернатив
Правовий	Порушення НБУ	Аудит, скарги	Низька	Високий	Перевірка процедур
Репутаційний	Претензії клієнтів	Кількість скарг	Середня	Середній	Оперативна служба підтримки

Джерело: створено автора на основі дослідженого підприємства.

У контексті розвитку цифрової економіки ТОВ «BonBon Professional Boutique» приділяє особливу увагу безпеці електронних платежів. Підприємство впровадило стандарт ISO/IEC 27001:2013 та регулярно проходить аудит на його відповідність. Співробітники з доступом до електронних гаманців проходять навчання з інформаційної безпеки та підписують зобов'язання про нерозголошення конфіденційної інформації. Важливим елементом контролю є регулярний аудит електронних платіжних систем, який оцінює надійність провайдерів, відповідність нормативним вимогам, якість обслуговування та рівень комісій. Результати аудиту

визначають подальшу співпрацю з провайдерами. Система внутрішнього контролю включає механізми зворотного зв'язку та постійного вдосконалення: співробітники можуть анонімно повідомляти про ризики та пропонувати покращення, а також беруть участь у опитуваннях для оцінки ефективності процедур і потреби в додатковому навчанні.

На рисунку 2.4 зображена структура системи контролю електронних грошей на підприємстві

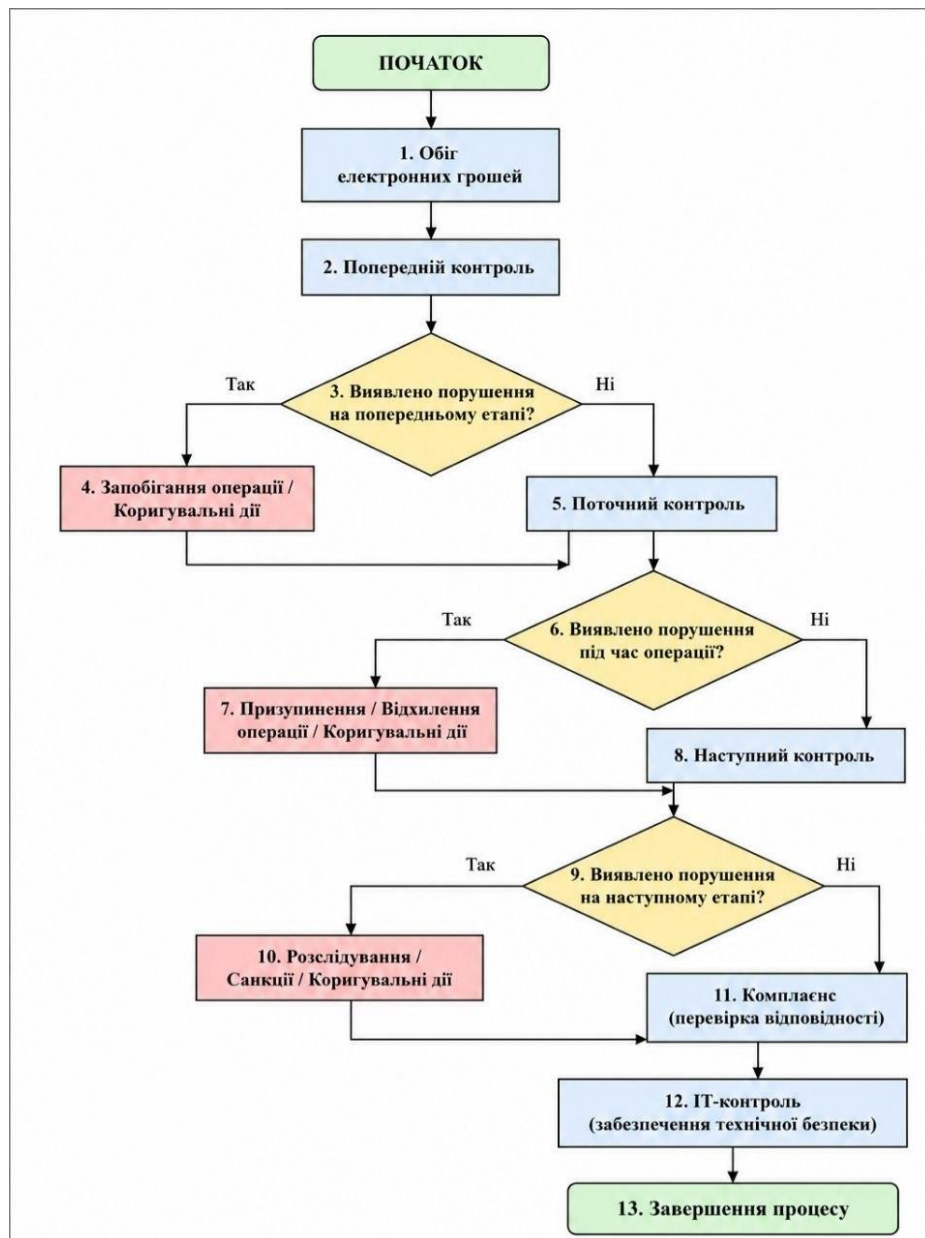

Рис. 2.4. Структура системи контролю електронних грошей на підприємстві

Джерело: Сформовано автором

Блок-схема контролю електронних грошей включає ключові елементи, які відображають послідовність процесу від початку до завершення. Початок і завершення символізують старт і фініш процесу контролю. Основний процес, що потребує контролю, - обіг електронних грошей. Попередній контроль спрямований на запобігання ризикам до здійснення операцій і включає перевірку лімітів, ідентифікацію користувачів, верифікацію контрагентів та аналіз транзакцій на відповідність внутрішнім правилам і законодавству перед їх виконанням. Поточний контроль забезпечує моніторинг операцій у режимі реального часу, відстежує незвичайні або підозрілі транзакції, контролює дотримання лімітів і перевіряє відповідність операцій затвердженим процедурам. Наступний контроль здійснюється після проведення операцій і передбачає аналіз уже здійснених транзакцій для виявлення помилок, шахрайства чи порушень, включаючи звірку даних, аудит, аналіз архівів та перевірку дотримання законодавства й внутрішніх політик. Комплаєнс забезпечує відповідність діяльності підприємства вимогам законодавства, регуляторним нормам і внутрішнім політикам у сфері електронних грошей, включаючи моніторинг змін у законодавстві, розробку політик, навчання персоналу та підготовку звітів для регуляторів. ІТ-контроль відповідає за безпеку, надійність і ефективність інформаційних систем, що використовуються для обігу електронних грошей, забезпечуючи контроль доступу, кібербезпеку, резервне копіювання, моніторинг мережевої активності, тестування на проникнення та управління інцидентами безпеки. На кожному етапі передбачено блоки перевірки наявності порушень, а у разі їх виявлення застосовуються коригувальні дії, запобігання, призупинення операцій, розслідування та санкції. Таким чином, блок-схема відображає інтегрований підхід до контролю електронних грошей, де кожен етап є важливим компонентом загальної системи безпеки та відповідності.

Аналіз системи внутрішнього контролю в ТОВ «BonBon Professional Boutique» показує, що підприємство застосовує комплексний підхід до безпеки та ефективності роботи з електронними грошима. Контроль охоплює

всі етапи операцій, базується на розподілі повноважень, сучасних технологіях і методах контролю та постійно вдосконалюється відповідно до змін у бізнес-середовищі та нормативному регулюванні. Для подальшого розвитку рекомендується впровадити більш досконалий аналіз великих даних для виявлення аномалій, розширити використання біометричних технологій та інтегрувати управління ризиками. Рекомендовано також активніше застосовувати ВІ-аналітику для моніторингу потоків у реальному часі та оцінки ефективності витрат на комісії.

2.3. Аналіз ефективності обліку та контролю електронних грошей

Аналіз ефективності обліку та контролю електронних грошей на прикладі ТОВ «BonBon Professional Boutique» потребує комплексного підходу, який враховує фінансові, операційні та регуляторні аспекти використання електронних платіжних систем. Коректне оцінювання ефективності забезпечує розуміння поточного стану системи управління електронними грошима та визначення перспективних напрямів її вдосконалення в контексті загальної стратегії розвитку підприємства та вимог цифрової економіки.

Методичний інструментарій аналізу ефективності обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» базується на системі показників. Для оцінки фінансової ефективності враховуються рентабельність використання електронних грошей, швидкість їх обороту та рівень трансакційних витрат. Операційну ефективність визначають швидкість обробки транзакцій, кількість помилок і рівень автоматизації облікових процедур. Ефективність контролю оцінюється за кількістю виявлених порушень, співвідношенням запобіглих втрат до витрат на контроль та своєчасністю усунення порушень [7].

Аналіз динаміки використання електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» за останні три роки демонструє стійку тенденцію до

збільшення частки електронних платежів у загальному обсязі розрахунків підприємства. Якщо в 2022 році через електронні гаманці проходило близько 35% всіх платежів, то у 2024 році цей показник сягнув 62%. Така динаміка зумовлена як загальними тенденціями діджиталізації економіки, так і цілеспрямованою політикою підприємства щодо розширення використання електронних платіжних систем, що дозволяє оптимізувати фінансові потоки та підвищити швидкість розрахунків з контрагентами. Водночас, збільшення обсягів операцій з електронними грошима вимагало від підприємства вдосконалення системи обліку та контролю для забезпечення їх ефективності та безпеки.

Оцінка ефективності бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» проводилася за допомогою методу експертних оцінок, для чого було залучено групу фахівців з бухгалтерського обліку та фінансового контролю. Експерти оцінювали різні аспекти системи обліку електронних грошей за п'ятибальною шкалою, де 1 - дуже низька ефективність, а 5 - дуже висока ефективність.

Результати експертного оцінювання показали, що найвищі бали отримали такі аспекти, як відповідність системи обліку нормативним вимогам (4,8 бала), рівень автоматизації облікових процедур (4,6 бала), інтеграція обліку електронних грошей із загальною системою бухгалтерського обліку підприємства (4,5 бала). Водночас, найнижчі оцінки отримали такі аспекти, як деталізація аналітичного обліку електронних грошей (3,7 бала), оперативність формування звітності про рух електронних грошей (3,8 бала), гнучкість системи обліку при впровадженні нових видів електронних платіжних інструментів (3,9 бала).

Аналіз трансакційних витрат, пов'язаних із використанням електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique», виявив, що середньозважена комісія за використання електронних платіжних систем становить 1,8% від суми трансакції, що є нижчим за середньоринковий показник (2,3%) завдяки

проведеним переговорам з провайдерами електронних платіжних послуг та отриманим корпоративним знижкам [7].

Водночас, структурний аналіз комісійних витрат показав, що найбільші витрати пов'язані з використанням міжнародних платіжних систем (2,2% від суми транзакції), тоді як використання національних електронних платіжних систем обходиться підприємству дешевше (1,5% від суми транзакції). Цей факт став підставою для перегляду політики підприємства щодо використання різних електронних платіжних систем та збільшення частки національних систем у загальному обсязі електронних платежів.

Оцінка ефективності контролю за операціями з електронними грошима проводилася на основі аналізу статистики виявлених порушень та запобіжених втрат. За результатами аналізу встановлено, що за останній рік система внутрішнього контролю дозволила виявити 87 порушень при роботі з електронними грошима, з яких 75% були виявлені на етапі попереднього контролю, 18% - на етапі поточного контролю, і лише 7% - на етапі наступного контролю.

Така структура свідчить про високу ефективність системи попереднього контролю, яка дозволяє запобігти більшості потенційних порушень ще до моменту здійснення транзакцій. Загальна сума запобіжених втрат оцінюється у 2,3 млн грн, тоді як витрати на функціонування системи контролю за операціями з електронними грошима становили 560 тис. грн за рік. Таким чином, співвідношення запобіжених втрат до витрат на систему контролю становить 4,1:1, що свідчить про високу економічну ефективність впровадженої системи контролю.

Аналіз впливу системи обліку та контролю електронних грошей на фінансові результати ТОВ «BonBon Professional Boutique» демонструє позитивну динаміку. Впровадження ефективної системи управління електронними грошима дозволило підприємству скоротити операційні витрати на обслуговування розрахунків на 18% завдяки автоматизації процесів та оптимізації комісійних платежів.

Крім того, підвищення швидкості розрахунків з контрагентами сприяло зменшенню дебіторської заборгованості на 15%, що позитивно вплинуло на показники ліквідності підприємства. Водночас, збільшення частки електронних платежів у загальному обсязі розрахунків дозволило розширити клієнтську базу за рахунок покупців, які надають перевагу електронним формам оплати, що сприяло зростанню виручки від реалізації на 23% за останній рік.

Порівняльний аналіз ефективності різних електронних платіжних систем, які використовуються у ТОВ «BonBon Professional Boutique», показав значні відмінності за ключовими параметрами. Зокрема, середній час проведення платежу варіюється від 15 секунд до 2 хвилин залежно від платіжної системи, рівень комісійних винагород коливається від 1,2% до 2,5% від суми транзакції, а кількість технічних збоїв на 1000 транзакцій становить від 0,5 до 3,2 випадки. Такі відмінності вказують на доцільність диференційованого підходу до використання різних електронних платіжних систем залежно від специфіки операцій. Так, для термінових платежів доцільно використовувати системи з найвищою швидкістю проведення транзакцій, для великих за сумою платежів - системи з найнижчими комісіями, а для найбільш відповідальних платежів - системи з найвищим рівнем надійності.

Аналіз організаційно-методичного забезпечення обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» виявив резерви для підвищення ефективності. Посадові інструкції працівників бухгалтерії та фінансового відділу недостатньо деталізовані щодо роботи з електронними грошима, що створює ризики дублювання функцій та розмивання відповідальності. Система документообігу потребує оптимізації через повторне введення даних і невідповідність термінів подання документів загальному циклу формування фінансової звітності, що знижує продуктивність та ускладнює роботу бухгалтерії [7].

Графік рентабельність інвестицій у цифровізацію контролю та обліку зображено на рисунку 2.5.

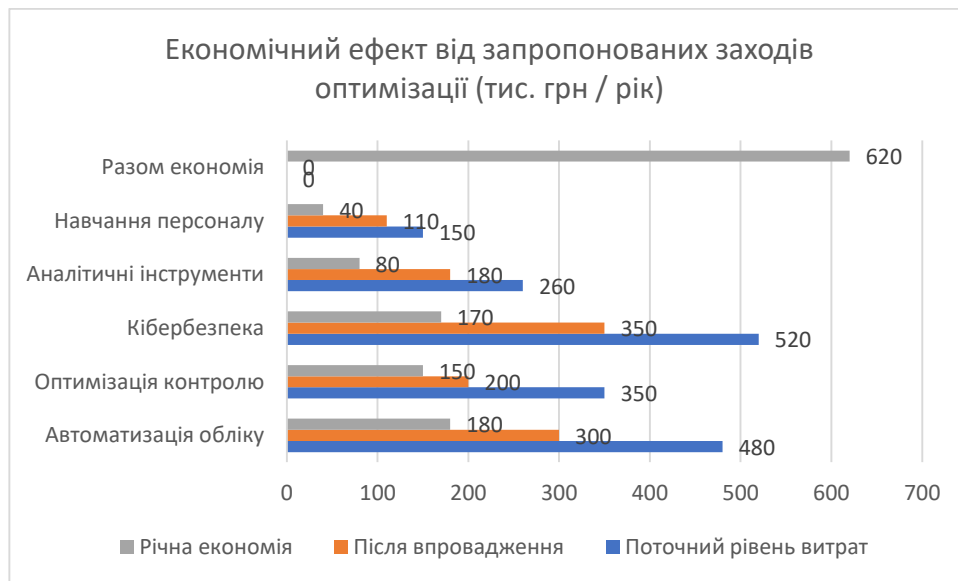

Рисунок 2.5 - Графік рентабельність інвестицій у цифровізацію контролю та обліку (ROI)

Джерело: Сформовано автором

Розрахунок ROI показує, що інвестиції у модернізацію IT-інфраструктури, навчання персоналу та автоматизацію контролю забезпечили високий економічний ефект із показником рентабельності 165%. Це демонструє ефективність вкладених коштів та швидке повернення інвестицій за рахунок зменшення операційних витрат і зниження частоти фінансових порушень. Графік підтверджує, що цифровізація контролю є економічно обґрунтованим напрямком розвитку для ТОВ.

Оцінка технічного забезпечення обліку та контролю електронних грошей показала, що ТОВ «BonBon Professional Boutique» використовує систему 1С:Підприємство з модулем для обліку електронних грошей, який автоматизує операції, формує аналітичні звіти та проводить звірку з платіжними системами. Водночас модуль не забезпечує автоматичну оцінку ризиків при транзакціях, через що службу контролю доводиться використовувати додаткові програмні засоби, що знижує оперативність процедур. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю за

операціями з електронними грошима проводилася з використанням методики COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), яка передбачає оцінку п'яти компонентів:

1. контрольне середовище;
2. оцінка ризиків;
3. контрольні процедури;
4. інформація та комунікація;
5. моніторинг.

Результати оцінки показали, що найвищу ефективність мають компоненти «контрольні процедури» (4,7 бала з 5 можливих) та «контрольне середовище» (4,5 бала), що свідчить про наявність чітко визначених процедур контролю та високий рівень корпоративної культури у сфері управління ризиками.

Найнижчі оцінки отримали компоненти «інформація та комунікація» (3,8 бала) та «оцінка ризиків» (3,9 бала), що вказує на необхідність вдосконалення системи інформаційного забезпечення контрольних процедур та розвитку методології оцінки ризиків, пов'язаних з використанням електронних грошей.

Аналіз ефективності системи обліку та контролю електронних грошей з точки зору дотримання нормативних вимог показав, що ТОВ «BonBon Professional Boutique» в цілому забезпечує відповідність своєї діяльності вимогам законодавства у сфері електронних платежів [7].

За останній рік не було зафіксовано жодного випадку накладення штрафних санкцій з боку регуляторних органів за порушення у сфері обліку та контролю електронних грошей. Водночас, внутрішній аудит виявив окремі недоліки у сфері документування операцій з електронними грошима, зокрема неповноту оформлення окремих первинних документів. Це створює ризики при проведенні перевірок з боку контролюючих органів. Ці недоліки були оперативно усунені, а для запобігання їх повторному виникненню було проведено додаткове навчання працівників бухгалтерії.

Порівняльний аналіз показав, що ТОВ «BonBon Professional Boutique» випереджає середньогалузеві показники за автоматизацією обліку електронних грошей (+15%), швидкістю проведення розрахунків (+22%) та рівнем запобігання шахрайству (+18%). Водночас компанія має вищі за середньогалузеві комісійні витрати (+9%) та більшу трудомісткість формування звітності (+12%).

Ці результати свідчать про наявність певних резервів для підвищення ефективності системи обліку та контролю електронних грошей.

Аналіз ефективності системи обліку та контролю електронних грошей у регіональному розрізі показав, що підприємство має різні результати залежно від регіону діяльності. Найвищі показники ефективності спостерігаються у Київському регіоні, де сконцентровано більшість великих клієнтів, які активно використовують електронні форми розрахунків. У західних регіонах України ефективність використання електронних платіжних систем дещо нижча, що пов'язано як з нижчим рівнем проникнення цифрових технологій, так і з більшою часткою клієнтів, які надають перевагу традиційним формам оплати.

Аналіз ефективності інвестицій у розвиток системи обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» показав, що за останні два роки підприємство інвестувало близько 1,5 млн грн у модернізацію програмного забезпечення, навчання персоналу та впровадження нових механізмів контролю.

Розрахунок ROI (Return on Investment) на ці інвестиції показав результат у 165%, що свідчить про високу ефективність вкладених коштів. Основними складовими економічного ефекту стали:

1. скорочення операційних витрат на обслуговування розрахунків,
2. зменшення втрат від помилок та шахрайства,
3. підвищення швидкості обробки платежів,
4. розширення клієнтської бази за рахунок покупців, які надають перевагу електронним формам оплати.

Такі результати підтверджують доцільність подальших інвестицій у розвиток системи обліку та контролю електронних грошей.

Аналіз впливу COVID-19 на ефективність системи обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» показав, що пандемія стала каталізатором розвитку електронних платіжних систем підприємства. Зокрема, за період пандемії частка електронних платежів у загальному обсязі розрахунків зросла з 35% до 62%, що вимагало від підприємства оперативного масштабування системи обліку та контролю електронних грошей.

Водночас, віддалений режим роботи частини персоналу створив додаткові виклики для системи контролю, що потребувало впровадження нових механізмів авторизації транзакцій та моніторингу операцій з електронними грошима. Підприємство успішно адаптувалося до нових умов, забезпечивши надійність та безпеку електронних платежів навіть в умовах дистанційної роботи.

Аналіз ефективності обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» показав, що підприємство створило інтегровану та ефективну систему управління, яка забезпечує надійність платежів, відповідність нормативним вимогам та економічну ефективність. Рекомендовано вдосконалити аналітичний облік (додаткові розрізи: цільове призначення, географія, категорії контрагентів), автоматизувати звірку залишків з виписками гаманців та впровадити прогнозування потреби в електронних грошах. Перспективи розвитку включають використання blockchain для прозорості та безпеки, AI для виявлення аномалій та розширення спектру платіжних систем. Незважаючи на високі показники ROI, ефективність попереднього контролю та зменшення транзакційних витрат, існують резерви у сфері аналітичного обліку, документообігу та автоматизації оцінки ризиків. Для підвищення конкурентоспроможності доцільне впровадження інноваційних технологій і диференційований підхід до платіжних систем залежно від регіону та операційних особливостей.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

3.1. Пропозиції щодо удосконалення системи бухгалтерського обліку електронних грошей

Система бухгалтерського обліку електронних грошей потребує вдосконалення в умовах стрімкого впровадження цифрових фінансових продуктів, зростання обсягів безготівкових розрахунків та необхідності відповідати сучасним вимогам фінансової звітності.

Першочергово доцільно запровадити окреме технічне відображення операцій з електронними грошима в рамках існуючого Плану рахунків. За відсутності спеціального рахунку рекомендується створення додаткового субрахунку до рахунку 33 «Інші кошти», наприклад: 331 «Електронні гроші в національній валюті», 332 «Електронні гроші в іноземній валюті», що дозволить виділяти ці операції з-поміж інших видів грошових активів та підвищить прозорість звітності [21].

Також пропонується інтеграція бухгалтерського програмного забезпечення з електронними платіжними платформами та криптовалютними сервісами. Це забезпечить автоматизоване оновлення даних, своєчасне виявлення змін у залишках електронних грошових активів та підвищить точність обліку [12, с. 74].

Доцільним є також перехід на хмарні облікові системи, що забезпечують доступ до облікових даних із будь-якої точки світу, підвищують безпеку даних, забезпечують автоматичне резервне копіювання та мають вбудовані механізми шифрування інформації. Такі рішення можуть бути інтегровані з електронними платіжними системами для оперативного формування аналітичної звітності.

Крім того, необхідно вдосконалити методи оцінки електронних грошових коштів у бухгалтерському обліку. У зв'язку з тим, що деякі види

цифрових коштів (наприклад, криптовалюти) піддаються високій волатильності, важливо враховувати як початкову, так і поточну ринкову вартість активів. Це дасть змогу відображати об'єктивну картину фінансового стану підприємства.

Особливої уваги потребує оновлення нормативно-правової бази, оскільки чинні методичні рекомендації не охоплюють особливості обліку цифрових активів. Пропонується ініціювати перегляд чинних інструкцій Міністерства фінансів із врахуванням нових фінансових інструментів, щоб уникнути правових колізій та суб'єктивного трактування електронних операцій [6, с. 18].

З метою формалізації процесів обліку рекомендується розробити уніфікований шаблон первинних документів, який враховує такі елементи, як:

1. тип електронних грошей,
2. учасники операції,
3. дата та час транзакції,
4. платіжна система або провайдер.

Не менш важливою є інвестиція в підвищення кваліфікації персоналу, зокрема через організацію семінарів, вебінарів, спеціалізованих курсів, що охоплюють теми електронних грошей, криптовалют, хмарних технологій і ризик-менеджменту в цифровому середовищі.

У таблиці нижче представлено систематизовані пропозиції щодо удосконалення системи обліку електронних грошей:

Основні пропозиції щодо вдосконалення бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique» відображено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні пропозиції щодо вдосконалення бухгалтерського обліку електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique»

№	Напрямок удосконалення	Сутність пропозиції	Очікуваний ефект
1	Ведення окремого рахунку	Створення субрахунків 331, 332	Прозорість та деталізація обліку

Продовження таблиці 3.1

2	Інтеграція з платіжними системами	Автоматичне оновлення залишків	Підвищення точності даних
3	Хмарне середовище	Перехід на хмарну систему обліку	Захист, мобільність, гнучкість
4	Методи оцінки	Врахування змін вартості активів	Об'єктивність фінзвітності
5	Новий шаблон документації	Стандартизація документів	Уніфікація та спрощення контролю
6	Професійне навчання	Підвищення кваліфікації персоналу	Підготовка до нових викликів
7	Юридична база	Ініціювання оновлення нормативів	Усунення правової прогалини

Джерело: Сформовано автором

Запропоновані заходи спрямовані на формування сучасної, ефективної, автоматизованої системи обліку електронних грошей, яка буде відповідати як національним стандартам, так і міжнародним тенденціям фінансової звітності.

Впровадивши базові зміни в систему бухгалтерського обліку електронних грошей, доцільно зосередити увагу на вдосконаленні процедур внутрішнього аудиту в цій сфері. Залучаючи незалежних аудиторів або внутрішні аудиторські групи до перевірки операцій з електронними грошима, можна не лише виявити слабкі місця в облікових процесах, а й своєчасно скоригувати політику підприємства з урахуванням виявлених ризиків.

Зосереджуючи увагу на питаннях достовірності даних, важливо запровадити регулярну процедуру звірки залишків електронних гаманців з обліковими даними. Така звірка має проводитись не рідше одного разу на тиждень, а в періоди підвищеного навантаження - щоденно. Це дозволить запобігти накопиченню технічних розбіжностей, а також уникнути порушень у звітності [19, с. 29].

Посиливши внутрішні правила документообігу, варто також впровадити контрольний механізм перевірки коректності внесення інформації до бухгалтерських систем. Для цього доцільно впровадити обов'язкове

підтвердження операції щонайменше двома особами: виконавцем та контролером. Такий підхід значно знизить ймовірність помилкових записів.

Використовуючи потенціал програмного забезпечення, необхідно налаштувати системи автоматичного сповіщення про підозрілі транзакції. За аналогією з банківськими інструментами, бухгалтерське програмне забезпечення має автоматично позначати операції, що перевищують встановлені ліміти або мають нетиповий характер. Це дозволить оперативно реагувати на можливі порушення або шахрайські дії.

Пропозиції щодо удосконалення внутрішнього контролю електронних грошей відображено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

**Пропозиції щодо удосконалення внутрішнього контролю
електронних грошей**

№	Напрямок удосконалення	Сутність пропозиції	Очікуваний ефект
1	Регулярна звітність	Щотижнева перевірка залишків електронних гаманців, щоденна у періоди навантаження	Запобігання технічним розбіжностям, точність звітності
2	Подвійне підтвердження	Авторизація транзакцій щонайменше двома особами	Зниження ризику помилок та шахрайства
3	Автоматичне сповіщення	Позначення нетипових транзакцій і перевищення лімітів	Оперативне реагування на порушення
4	Аналітичні дашборди	Візуалізація основних показників руху електронних коштів	Швидкий аналіз та прогнозування потреб у ліквідності
5	Контроль версій документів	Відстеження змін у бухгалтерських документах	Прозорість змін, запобігання фальсифікаціям
6	Аудит та незалежна перевірка	Регулярний внутрішній та зовнішній аудит	Виявлення недоліків і адаптація до стандартів
7	Навчання персоналу	Квартальні тренінги з законодавства, нових платіжних технологій та ризик-менеджменту	Підвищення компетенції та зниження помилок

Джерело: Сформовано автором

Аналіз таблиці 3.2 показує, що запропоновані заходи спрямовані на підвищення точності, надійності та оперативності контролю за електронними грошима. Регулярна звірка залишків дозволяє своєчасно виявляти розбіжності та запобігати помилкам у фінансовій звітності, а впровадження подвійного підтвердження транзакцій знижує ризики шахрайства та людських помилок. Автоматичне сповіщення про нетипові операції дозволяє оперативно реагувати на потенційно ризикові транзакції, підвищуючи безпеку фінансових потоків. Використання аналітичних дашбордів забезпечує наочність ключових показників руху електронних коштів, що дозволяє керівництву швидко оцінювати ситуацію та прогнозувати потреби у ліквідності. Контроль версій документів гарантує прозорість змін та зменшує ймовірність фальсифікацій. Регулярний внутрішній та зовнішній аудит допомагає виявляти слабкі місця в системі контролю та адаптувати її до сучасних стандартів, а постійне навчання персоналу забезпечує високу кваліфікацію працівників і мінімізує ризики операційних помилок.

Зміцнивши технічну базу обліку, варто звернути увагу й на безперервне навчання персоналу. Рекомендується щоквартально проводити внутрішні тренінги з тематики змін у законодавстві, нових платіжних технологій, а також практики управління ризиками. Це дозволить працівникам бути в курсі актуальних змін і не допускати помилок у веденні обліку.

Оновлюючи внутрішні інструкції, доцільно передбачити адаптовані регламенти для обліку нових типів електронних грошових інструментів, зокрема токенизованих активів або смарт-контрактів. Враховуючи розвиток фінтеху, облік таких інструментів уже найближчим часом стане повсякденною практикою [5, с. 3].

Враховуючи специфіку діяльності підприємства, варто також розробити внутрішній класифікатор електронних платіжних інструментів. Такий документ дозволить працівникам бухгалтерії швидше орієнтуватися в типах грошових активів, які обробляє компанія, та уникати плутанини під час аналітичного обліку.

Розширюючи функціонал обліку, доцільно впровадити аналітичні панелі (дашборди) для візуалізації основних показників руху електронних коштів. Наявність таких інструментів дозволяє керівництву оперативно оцінювати ситуацію, приймати рішення на основі актуальних даних та прогнозувати потреби в електронній ліквідності.

Запровадивши модулі для автоматичного формування звітності, підприємство зменшить навантаження на бухгалтерський відділ та підвищить якість звітної інформації. Автоматизовані шаблони звітів дають змогу уніфікувати подачу інформації, уникати пропущених полів і прискорити підготовку звітів для контролюючих органів або внутрішнього аналізу.

Переосмисливши підходи до цифрових процесів, компанія зможе створити не лише ефективну, а й гнучку систему бухгалтерського обліку електронних грошей. Така система зможе адаптуватися до стрімких змін технологічного середовища, забезпечити достовірність фінансових даних і підвищити довіру до фінансової звітності з боку інвесторів, партнерів і державних органів.

Враховуючи стрімкий розвиток цифрових технологій, все більш актуальним стає питання інтеграції систем бухгалтерського обліку з новими форматами електронних грошей, зокрема з різноманітними видами криптовалют та токенизованих активів. Розробка адаптивних методик обліку, що враховують специфіку цих інструментів, дозволить зменшити ризики помилок і неточностей у фінансовій звітності.

Запроваджуючи автоматизовані рішення, варто також передбачити систему контролю версій бухгалтерських документів, що забезпечить прозорість змін і дозволить оперативно виявляти та виправляти можливі недоліки у процесі обліку. Такий підхід сприяє підвищенню відповідальності співробітників і зниженню ймовірності фальсифікацій [14, с. 50].

Спираючись на досвід міжнародних компаній, доцільно впроваджувати практики регулярного аудиту бухгалтерських систем з електронними грошима

із залученням зовнішніх експертів. Це дозволить не лише виявити недоліки, а й адаптувати облік до найкращих світових стандартів.

Організовуючи навчальні програми, слід звернути увагу на формування міждисциплінарних навичок у працівників, які поєднують знання в галузі бухгалтерії, інформаційних технологій та кібербезпеки. Такий комплексний підхід підвищить ефективність роботи і знизить ризики операційних помилок.

Враховуючи збільшення обсягів електронних операцій, рекомендується створити централізовану базу даних для зберігання інформації про всі електронні транзакції. Це дасть змогу більш оперативно здійснювати аналіз і звірку даних, а також пришвидшить підготовку звітності [16].

Залучаючи інноваційні аналітичні інструменти, можна значно підвищити якість внутрішнього контролю, своєчасно виявляючи аномалії в операціях та прогнозуючи можливі фінансові ризики, що є критично важливим для збереження стабільності підприємства.

Покращуючи взаємодію між бухгалтерією та IT-відділом, важливо налагодити регулярні комунікації для своєчасного оновлення систем і врахування технічних особливостей нових платіжних інструментів, що запроваджуються.

Залучення користувачів до тестування нових модулів обліку дозволить виявити недоліки на ранніх етапах і адаптувати програмне забезпечення до реальних потреб підприємства, що підвищить комфорт та продуктивність роботи.

Враховуючи необхідність захисту даних, важливо постійно оновлювати політики безпеки, впроваджувати багатофакторну аутентифікацію та контролювати права доступу співробітників до бухгалтерських систем, що містять інформацію про електронні гроші.

Отже, підтримуючи культуру постійного вдосконалення, підприємству слід заохочувати співробітників пропонувати ідеї щодо оптимізації процесів обліку, що стимулюватиме інноваційність і допоможе швидше адаптуватись до змін у фінансовому середовищі.

3.2. Рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима

Остання ситуація для оцифрування економічної активності вимагає вдосконалення внутрішніх систем контролю електронних грошових операцій. Електронне золото, яке все частіше використовується компаніями як обчислення, повинно приділяти особливу увагу системам внутрішнього контролю, враховуючи нематеріальну форму, високий рівень обігу та підвищений ризик шахрайства. Це дає багато рекомендацій щодо вдосконалення відповідної системи управління [46].

Першим кроком є розробка внутрішнього регуляторного документа, який регулює процедури електронних грошових обліку та контролю. Наступні документи вимагають правила торгівлі, процедури перевірки операцій, правил щодо утримання електронних ЛЕТ та відповідальності державних службовців за дотримання визначених процедур. Формалізація політиків та процедур є основою для ефективного управління ризиками в електронних умовах.

Наступним етапом є введення багатоступеневої системи для затвердження операцій за допомогою електронних грошей. Контроль повинен включати як технічні середні показники (такі як двофакторна автентифікація, фільтрація IP, контроль за часом тощо) та організації (визнання транзакцій двома або більше осіб, відповідальних за компанію, обов'язкове підтвердження платіжної інформації). Цей підхід значно знижує ризик несанкціонованого доступу чи зловживань для державних службовців.

Третій напрямок - автоматизація управління за допомогою програмних засобів. За допомогою сучасних систем бухгалтерського обліку та ERP ви можете налаштувати контрольні точки, які автоматично перевіряють відповідність процесу із зазначеними правилами: ліміти оплати, частоту транзакцій, відповідність відповіді, переслідування підозрілих заходів. Автоматизовані інструменти зменшують людські фактори та миттєво реагують на порушення [21, с. 7].

Особливу увагу слід звернути на регулярні коригування електронного золота. Вказує на відхилення, помилку або шахрайство шляхом запуску регулярного електронного фонду, що включає чеки із зовнішніх джерел (наприклад, платіжних систем та постачальників електронних гаманців). Таке поселення повинно проводитись щонайменше раз на місяць, щотижня або щодня в тканинах з частими операціями.

Ключовий елемент управління є обов'язковим документом для всіх операцій, що використовують електронні гроші. Для цього потрібно створити та ввести єдиний формат для електронного документа: електронні замовлення на оплату, файли розрахунків, підтвердження транзакцій. Документ повинен містити повну інформацію про транзакцію - суму, дату, контрагент, оплату та цифровий підпис уповноваженої особи. Рекомендації нижчезастосовуються до навчання та сенсифікації персоналу. Співробітники, які безпосередньо використовують електронні гроші, повинні регулярно проходити навчання в інформаційній безпеці, принципах внутрішнього контролю та методів шахрайства. Рівні регуляторних знань та відповідності слід оцінювати за допомогою внутрішніх аудитів.

Також важливо запровадити внутрішню систему тестування, яка фокусується на електронних чеках грошей. Такі тести повинні проводитися регулярно, мати чітко визначену методологію та охоплювати дослідження процедур, виявлення порушень, оцінку ризику та розробку рекомендацій. Результати випробувань повинні бути записані у звітах та основ для поліпшення системи управління [17, с. 41].

Останній, але не менш важливий, є створенням ефективних механізмів реагування на перевірені порушення або підозрювані операції. Сюди входить призупинення доступу до вашого електронного гаманця, обмін повідомленнями від служб управління чи безпеки та формування внутрішніх тестів. Наявність чіткого алгоритму в цих ситуаціях зменшує втрати та запобігає повторенні помилки в майбутньому, в цілому, ці заходи забезпечують ефективну, безпечну та прозору систему внутрішнього

контролю з електронними грошима, які відповідають сучасним проблемам цифрової економіки.

Враховуючи постійне зростання обсягів операцій з електронними грошима, особливо важливо звернути увагу на посилення контролю за доступом до інформаційних систем. Впровадження ролей та прав доступу, розподілених за принципом найменшого привілею, допоможе мінімізувати ризики внутрішніх порушень та несанкціонованого використання електронних коштів. Це дозволить чітко визначити, хто і які операції може виконувати, що підвищує загальний рівень безпеки.

Застосовуючи принципи сегрегації обов'язків, слід розмежувати функції ініціювання, затвердження та виконання електронних платежів між різними співробітниками. Такий підхід не тільки знижує ризик шахрайства, а й сприяє більшій прозорості операцій, оскільки жоден працівник не матиме повного контролю над процесом.

Важливим є також регулярне оновлення політик безпеки відповідно до нових викликів і технологій. Розробка процедур реагування на інциденти, які включають не лише технічні заходи, а й план комунікації з клієнтами і регуляторами, дозволить швидко локалізувати наслідки можливих порушень і мінімізувати фінансові втрати [22, с. 3].

Підвищення культури безпеки серед працівників підприємства є критичним аспектом. Для цього доцільно впровадити систему мотивації за дотримання внутрішніх правил контролю та інформаційної безпеки. Наприклад, регулярне проведення опитувань, тренінгів і конкурсів з елементами гейміфікації допоможе підтримувати високий рівень уваги до ризиків.

Важливо також розширити використання аналітичних інструментів для виявлення аномалій у транзакціях. Застосування методів машинного навчання і штучного інтелекту дозволить не лише швидко ідентифікувати підозрілі операції, а й прогнозувати потенційні загрози, що підвищить ефективність превентивних заходів.

У контексті зовнішніх партнерств слід впровадити суворий контроль за контрагентами, з якими здійснюються електронні платежі. Періодична перевірка їхніх надійності, а також оцінка їхньої відповідності вимогам безпеки є запорукою мінімізації ризиків шахрайства та фінансових втрат.

Особливу увагу слід приділити інтеграції систем внутрішнього контролю з платформами моніторингу ризиків, які дозволяють в режимі реального часу відстежувати стан операцій та виявляти будь-які відхилення від нормативів. Такий підхід забезпечує прозорість і контроль навіть при значних обсягах транзакцій [46].

Основні рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима у ТОВ «BonBon Professional Boutique» відображено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Основні рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима у ТОВ "BonBon Professional Boutique"

№	Напрямок удосконалення	Сутність заходу	Очікуваний ефект
1	Внутрішні регламенти	Розробка документа, що регламентує облік та контроль електронних грошей	Формалізація процесів, підвищення прозорості та відповідальності
2	Багатоступене затвердження	Застосування принципу сегрегації обов'язків, участь мінімум двох осіб у підтвердженні транзакцій	Зниження ризику шахрайства та помилок
3	Автоматизація контролю	Впровадження ERP-систем, налаштування контрольних точок, автоматичні сповіщення про підозрілі операції	Оперативне виявлення порушень, мінімізація людського фактору
4	Регулярні звірки	Періодична перевірка залишків електронних гаманців із обліковими даними	Забезпечення достовірності фінансової звітності
5	Єдиний формат документації	Створення стандартизованих електронних документів для всіх операцій	Уніфікація обліку, спрощення контролю

Продовження таблиці 3.3

6	Професійне навчання	Регулярні тренінги з інформаційної безпеки, внутрішнього контролю та ризик-менеджменту	Підвищення кваліфікації персоналу, зменшення операційних ризиків
7	Аналітика та AI	Використання аналітичних панелей, машинного навчання для виявлення аномалій	Превентивне управління ризиками, швидке реагування на підозрілі транзакції
8	Контроль доступу	Впровадження ролей та прав доступу за принципом найменшого привілею, багатофакторна аутентифікація	Мінімізація внутрішніх порушень та несанкціонованого використання коштів
9	Міжвідомча взаємодія	Координація дій фінансового, IT, безпекового та юридичного відділів	Синергія у управлінні ризиками, швидке реагування на інциденти
10	Регулярний аудит	Періодичний внутрішній та зовнішній аудит процесів контролю	Виявлення слабких місць та вдосконалення процедур, підвищення прозорості

Джерело: Сформовано автором

Таблиця 3.3 систематизує ключові напрями вдосконалення внутрішнього контролю операцій з електронними грошима. Зокрема, заходи охоплюють три основні аспекти: організаційний (розробка внутрішніх регламентів, багатоступене затвердження операцій, контроль доступу), технологічний (автоматизація контролю, аналітика та AI, впровадження ERP-систем) та кадровий (професійне навчання, підвищення культури безпеки).

Завдяки впровадженню цих заходів очікується підвищення прозорості операцій, зменшення ризиків шахрайства та помилок, забезпечення своєчасного виявлення аномалій і контрольованості фінансових потоків. Особлива увага приділяється регулярному аудиту та міжвідомчій взаємодії, що створює ефективну систему превентивного управління ризиками та сприяє адаптації підприємства до динамічного середовища цифрової економіки.

Систематичний аналіз ефективності впроваджених заходів є необхідним для постійного удосконалення системи контролю. Регулярні звіти про ризики,

порушення і успішні кейси дозволять керівництву оперативно приймати рішення про коригування політик і процедур [17, с. 44].

Запровадження автоматизованих систем ведення журналів подій (логів) для операцій з електронними грошима сприяє підвищенню прозорості і можливості розслідування інцидентів. Збереження повної історії транзакцій та доступу до них є важливим для аудиту і відповідності законодавчим вимогам.

Розвиток співпраці між різними підрозділами підприємства - фінансовим, ІТ, безпеки та юридичним - створює синергію для більш ефективного управління ризиками, пов'язаними з електронними грошима. Такий міжвідомчий підхід дозволяє швидше реагувати на загрози та адаптувати систему контролю до постійно змінного середовища цифрової економіки.

Використовуючи інноваційні технології моніторингу, можна значно підвищити ефективність системи внутрішнього контролю, впроваджуючи алгоритми, що аналізують велику кількість транзакцій у реальному часі та автоматично виділяють потенційно ризикові операції. Це дозволить не лише швидко реагувати на порушення, а й прогнозувати можливі загрози.

Впроваджуючи комплексні тренінги для співробітників, слід акцентувати увагу не лише на технічних аспектах безпеки, а й на соціальній інженерії, яка є поширеним способом шахрайства. Розуміння психологічних прийомів дозволить персоналу більш свідомо ставитися до потенційних загроз.

Проводячи періодичний аудит процесів внутрішнього контролю, важливо залучати незалежних експертів, які можуть запропонувати свіжий погляд на існуючі процедури та виявити невидимі для внутрішніх співробітників вразливості. Організуючи обмін досвідом із іншими компаніями, що працюють у сфері електронних грошей, можна швидше впроваджувати кращі практики та адаптувати систему контролю під сучасні виклики ринку [13, с. 42].

Враховуючи динамічність законодавства, слід розробити механізм оперативного оновлення внутрішніх політик і процедур з урахуванням нових нормативних вимог, що дозволить уникати штрафів і санкцій. Підвищуючи прозорість роботи, можна впровадити регулярне інформування керівництва про стан внутрішнього контролю, включно з показниками ефективності та виявленими ризиками, що сприятиме прийняттю зважених управлінських рішень.

Враховуючи особливості роботи з конфіденційною інформацією, важливо застосовувати засоби криптографічного захисту при передачі та зберіганні даних, що підвищить загальний рівень безпеки системи. Використовуючи технології штучного інтелекту для автоматичного аналізу поведінки користувачів у системі, можна швидко виявляти нетипові дії, які можуть свідчити про внутрішні або зовнішні загрози.

Забезпечуючи міжвідомчу комунікацію, варто створити спеціальні робочі групи, що координуватимуть дії у разі виникнення інцидентів, сприяючи оперативному вирішенню проблем та мінімізації негативних наслідків.

Таким чином, організовуючи систему мотивації, варто не лише нагороджувати за дотримання політик безпеки, а й впроваджувати дисциплінарні заходи у разі порушень, що допоможе формувати відповідальне ставлення до внутрішнього контролю серед співробітників.

3.3. Стратегічні напрямки оптимізації процесів обліку та контролю електронних грошей

За сучасних умов цифрової трансформації економіки електронні гроші були не лише розрахунком, але й стратегічною складовою фінансової діяльності компаній. Розширення використання електронних грошей не тільки вимагає коригування методів бухгалтерського обліку, але й вимагає стратегічного підходу до організації систем управління. Зважаючи на це,

стратегічний напрямок бухгалтерського обліку та управління електронними грошовими компаніями повинні враховувати як технічні, так і організаційні аспекти.

Перший напрямок - інтегрувати електронні гроші в загальну фінансову стратегію компанії. Сюди входить включення електронних переказів у планах бюджету, прогнозах грошових потоків та аналіз фінансового ризику. Компанії слід вважати електронними грошима як повне надбання, що впливає на ліквідність, продаж та платоспроможність. Цей підхід допомагає підвищити прозорість адміністративних рішень та ефективне фінансове планування.

Другий стратегічний напрямок автоматизує процес обліку електронних грошей. Впровадження інтеграції API з ERP -системами, послугами бухгалтерського обліку та електронними платформами платежів забезпечує синхронізацію даних, зменшення людських факторів та своєчасне представлення транзакцій у обліку. Автоматизація також дозволяє формувати управління та фінансову звітність у режимі реального часу. Це значно збільшить ваші негайні рішення. Це дозволяє досягти точності, своєчасності, надійності та спрощення інформації про бухгалтерський облік та внутрішнього контролю [24].

Третій напрямок - занепокоєння керівництва збільшило внутрішній контроль та захист інформації. Контроль повинен базуватися на принципах надійності даних, конфіденційності, цілісності та доступності. Важливо регулярно реалізовувати системи реєстрації користувачів, перевірки транзакцій та внутрішні процеси. Особливу увагу слід звернути на захист паролів, ключі доступу та аутентифікацію уповноважених людей [9, с. 78].

Четвертий напрямок - формування компетентних можливостей HR. Співробітники, які беруть участь у бухгалтерському обліку та управлінні електронними грошима, повинні мати відповідні знання в галузі бухгалтерського обліку, інформаційних технологій, кібербезпеки та права. Систематична підготовка, сертифікація та реалізація професійного розвитку є

важливими передумовами забезпечення ефективності процесу бухгалтерського обліку.

П'ятий напрямок - адаптувати регуляторну базу до реалій цифрової економіки. Ми повинні розробити внутрішні норми з урахуванням вимог податкових законів, стандартів фінансової звітності та стандартів фінансового моніторингу. Важливим аспектом є співпраця з постачальниками платіжних послуг з метою юридичної допомоги в транзакціях (завершення договорів, реєстрація операцій тощо).

Шостий напрямок включає введення аналітичних інструментів для моніторингу електронних компаній. Це система бізнес -аналізу (BI), яка дозволяє аналізувати динаміку платежів, виявляти ризики та здійснювати фінансові тенденції. Ці інструменти можуть допомогти вам збільшити гнучкість системи бухгалтерського обліку та розпізнати ознаки ранніх відхилень або шахрайства.

Останній, але важливий стратегічний напрямок - забезпечити, щоб бухгалтерські системи адаптувались до новітніх технологій. Розробка нових методів оплати (наприклад, криптовалюта, інтелектуальні договори, платіжні заявки тощо) вимагає гнучкості в бухгалтерських рекомендаціях. Це означає, що бухгалтерські системи повинні мати можливість швидко інтегрувати нові рішення, адаптувати процедури бухгалтерського обліку та відповідати змінам ринкових вимог.

Загалом, стратегічна оптимізація процесів обліку та контролю електронних грошей повинна забезпечити баланс ефективності, безпеки, юридичної відповідності та пристосованості до змін. Такий підхід дозволяє бізнесу досягти успіху в цифровому середовищі та ефективно керувати своїми фінансами [14, с. 52].

Спираючись на досвід впровадження цифрових технологій у фінансову діяльність, особливу увагу слід приділити розвитку аналітичної інфраструктури, яка б підтримувала прийняття стратегічних рішень. Використання систем штучного інтелекту для прогнозування грошових

потоків та оцінки ризиків дозволить компанії більш точно планувати бюджет і оптимізувати розподіл ресурсів.

Розробляючи довгострокові плани, варто врахувати можливості інтеграції з фінтех-платформами, що надають інноваційні послуги, такі як кредитування, інвестиції та страхування в режимі онлайн. Це не лише розширить фінансовий спектр компанії, а й сприятиме кращому контролю над операціями завдяки централізованій системі управління.

Враховуючи складність сучасних нормативних вимог, доцільним є створення окремого підрозділу або посади, відповідальної за відповідність (compliance) у сфері електронних грошей. Такий фахівець слідкуватиме за змінами в законодавстві, оновлюватиме внутрішні документи та координуватиме взаємодію з контролюючими органами.

Акцентуючи увагу на безпеці, слід впровадити багаторівневу систему резервного копіювання та відновлення даних, що дозволить зберегти цілісність бухгалтерської інформації навіть у разі технічних збоїв або кіберінцидентів. План відновлення повинен регулярно тестуватися та оновлюватися відповідно до найкращих практик.

Прагнучи підвищити прозорість, компанія може запровадити публічні звіти про управління електронними грошима, які будуть доступні акціонерам та іншим зацікавленим сторонам. Це підвищить довіру та сприятиме формуванню позитивного іміджу на ринку.

Удосконалюючи взаємодію з контрагентами, варто застосовувати стандартизовані протоколи обміну даними, що зменшить ризики помилок і пришвидшить обробку платежів. Використання електронного документообігу прискорить звірку і підвищить точність облікових записів [10, с. 72].

Активно впроваджуючи цифрові технології, не можна ігнорувати питання екологічної відповідальності. Вибір енергоефективних рішень для ІТ-інфраструктури, а також зменшення використання паперових документів позитивно вплине на корпоративну соціальну відповідальність компанії. Оптимізуючи робочі процеси, рекомендується застосовувати методології

гнучкого управління (Agile), які сприяють швидшій адаптації до змін та покращують комунікацію між командами, залученими до обліку і контролю електронних грошей.

Підвищення рівня автоматизації має супроводжуватися розвитком систем самонавчання, що здатні адаптуватися до нових сценаріїв роботи без постійного втручання людини. Це знизить операційні витрати і покращить якість контролю.

Варто наголосити на необхідності постійного вдосконалення культури цифрової безпеки в організації. Поширення серед співробітників усвідомлення важливості безпечного поводження з електронними грошима зменшує ризики інцидентів і сприяє створенню стабільної і надійної фінансової системи.

Враховуючи постійний розвиток технологій, важливо підтримувати гнучкість систем обліку та контролю, що дозволить оперативно адаптуватися до нових вимог ринку та уникати застарілості процесів. Впровадження модульних рішень допоможе швидко інтегрувати нові функції без повного оновлення системи.

Застосовуючи аналітичні підходи, необхідно посилити використання прогнозних моделей, що базуються на історичних даних і трендах ринку. Такий аналіз сприятиме точнішому визначенню потенційних ризиків і допоможе коригувати стратегії управління електронними грошима.

Підвищення ролі мобільних технологій у фінансових операціях вимагає розробки спеціалізованих політик контролю доступу та безпеки саме для мобільних платформ. Захист мобільних додатків від кібератак має стати пріоритетом [11, с. 7].

Враховуючи різноманітність валютних операцій, слід удосконалити механізми конвертації та обліку валютних ризиків, зокрема в умовах нестабільних валютних курсів. Це дозволить уникнути фінансових втрат і забезпечить прозорість звітності. Інтеграція з платформами відкритих API сприятиме розширенню функціональності та дозволить підключати нові

сервіси, що забезпечують додатковий контроль і аналітику в режимі реального часу.

Впроваджуючи стратегії цифрової трансформації, необхідно передбачити етапи тестування та пілотного впровадження нових рішень для мінімізації ризиків та оцінки їх ефективності перед масштабним використанням. Підтримка безперервного навчання персоналу, що відповідає за облік і контроль електронних грошей, має стати системною практикою. Включення елементів гейміфікації у тренінги допоможе підвищити мотивацію та засвоєння матеріалу [24].

Акцентуючи увагу на відповідності міжнародним стандартам, компанія має розробити внутрішні політики, які узгоджуються з кращими світовими практиками у сфері фінансового обліку та кібербезпеки.

Здійснюючи моніторинг нових тенденцій у законодавстві та технологіях, слід запровадити регулярні зустрічі робочих груп для обговорення необхідних оновлень у системах обліку та контролю. Здійснивши комплексний аудит існуючих систем, варто створити дорожню карту модернізації, де будуть поетапно визначені пріоритетні напрямки, терміни і відповідальні за впровадження осіб.

Стратегічні напрямки оптимізації процесів обліку та контролю електронних грошей відображено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Стратегічні напрямки оптимізації процесів обліку та контролю електронних грошей

№	Напрямок оптимізації	Опис заходів	Очікуваний результат
1	Гнучкість систем	Використання модульних рішень для швидкої адаптації	Оперативна інтеграція нових технологій
2	Прогнозний аналіз	Застосування моделей на основі історичних даних	Точне планування та управління ризиками
3	Мобільна безпека	Розробка політик контролю для мобільних платформ	Захист мобільних фінансових додатків
4	Валютний контроль	Удосконалення механізмів конвертації та управління валютними ризиками	Мінімізація фінансових втрат при валютних операціях

Продовження таблиці 3.4

5	Інтеграція відкритих API	Підключення додаткових сервісів для контролю та аналітики	Розширення функціональності та прозорості
6	Пілотне впровадження	Етапи тестування нових рішень перед повномасштабним використанням	Зниження операційних ризиків
7	Постійне навчання персоналу	Системні тренінги з елементами гейміфікації	Підвищення кваліфікації та мотивації співробітників
8	Відповідність міжнародним стандартам	Розробка політик на основі кращих практик	Узгодженість з світовими фінансовими та кібербезпековими нормами
9	Робочі групи для моніторингу	Регулярні зустрічі для обговорення оновлень	Актуалізація систем та оперативність змін
10	Дорожня карта модернізації	Планування пріоритетів і відповідальних	Чітке управління процесом трансформації

Джерело: Сформовано автором

Таблиця 3.4 демонструє системний підхід до стратегічної оптимізації обліку та контролю електронних грошей. Вона поєднує технологічні, організаційні та навчальні заходи, які дозволяють:

1. забезпечити гнучкість систем і швидку інтеграцію нових платіжних технологій;
2. прогнозувати фінансові потоки та управляти ризиками;
3. підвищити безпеку операцій, зокрема на мобільних платформах;
4. відповідати міжнародним стандартам і кращим практикам;
5. створити ефективні механізми моніторингу та постійного вдосконалення системи.

Інструменти та технології для оптимізації обліку та контролю електронних грошей відображено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Інструменти та технології для оптимізації обліку та контролю електронних грошей у ТОВ «BonBon Professional Boutique»

№	Інструмент / технологія	Сфера застосування	Очікуваний ефект
1	ERP-система з модулем e-money	Автоматизація обліку та звітності	Зменшення ручної праці, підвищення точності

Продоаження таблиці 3.5

2	ВІ-аналітика	Моніторинг та прогнозування фінансових потоків	Оптимізація управлінських рішень, аналіз ризиків
3	АІ та машинне навчання	Виявлення аномалій та шахрайських операцій	Превентивне запобігання фінансовим втратам
4	Blockchain	Безпека та прозорість транзакцій	Зниження ризику шахрайства, аудитопрдатність
5	Система двофакторної автентифікації	Контроль доступу до платіжних систем	Мінімізація несанкціонованого доступу
6	Мобільні платформи з контролем	Мобільні транзакції	Безпечні платежі через смартфони та планшети
7	Інтеграція АРІ з фінтех-сервісами	Підключення зовнішніх платформ	Розширення функціоналу, централізований контроль
8	Системи логування та аудиту	Ведення журналів подій	Прозорість, можливість перевірки та аналізу
9	Платформи електронного документообігу	Обробка та зберігання транзакційних документів	Зменшення помилок, прискорення звірки
10	Система навчання та гейміфікації	Підвищення компетентності персоналу	Підвищення кваліфікації, мотивація до дотримання правил

Джерело: Сформовано автором

Таблиця 3.5 показує комплекс інструментів і технологій, які можна впровадити для підвищення ефективності обліку та контролю електронних грошей. Вона охоплює три ключові аспекти: автоматизацію процесів, безпеку операцій та підготовку персоналу. Використання таких технологій дозволяє знизити ризики шахрайства, оптимізувати внутрішні процеси, підвищити швидкість і точність обліку, а також забезпечити відповідність сучасним стандартам цифрової економіки.

Таким чином, системний підхід, що поєднує технологічні інновації з організаційними змінами, дозволить побудувати ефективну, безпечну та адаптивну систему обліку та контролю електронних грошей. Це створить надійну основу для сталого розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне теоретичне узагальнення та практичне дослідження особливостей організації бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю електронних грошей у діяльності підприємства в умовах цифровізації розрахунків. Отримані результати дали змогу сформулювати цілісне бачення місця електронних грошей у системі сучасних платіжних інструментів та обґрунтувати необхідність удосконалення підходів до їх облікового і контрольного забезпечення.

У ході дослідження розкрито економічну сутність електронних грошей, їх роль у фінансовій системі та відмінності від традиційних форм безготівкових розрахунків. Встановлено, що електронні гроші поєднують у собі ознаки грошових коштів, електронних платіжних засобів і цифрових фінансових інструментів, що зумовлює складність їх ідентифікації як об'єкта бухгалтерського обліку. Обґрунтовано, що поширення електронних розрахунків сприяє прискоренню обороту коштів, підвищенню зручності розрахунків для споживачів та підприємств, але водночас потребує посиленої уваги до організації обліку і контролю таких операцій.

Проведений аналіз нормативно-правового регулювання операцій з електронними грошима в Україні показав, що законодавча база визначає загальні правила їх використання, проте не надає чітких методичних рекомендацій щодо відображення таких операцій у бухгалтерському обліку підприємств. Це призводить до існування різних підходів у практиці обліку електронних грошей, що ускладнює забезпечення єдності облікової політики та створює передумови для помилок у відображенні операцій.

Узагальнення наукових підходів до організації обліку електронних грошей дозволило визначити основні проблемні аспекти, що стосуються їх оцінки, документального оформлення, відображення у регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Доведено, що відсутність

чітко регламентованих внутрішніх процедур обліку електронних грошей ускладнює процес формування достовірної облікової інформації.

У межах дослідження особливостей бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима встановлено, що їх відображення в обліковій системі підприємства потребує чіткого визначення порядку документування кожної операції, використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку та узгодження облікових процедур із вимогами внутрішніх регламентів підприємства. Обґрунтовано необхідність деталізації облікової політики щодо електронних розрахунків.

Дослідження системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима показало, що такі операції характеризуються підвищеним рівнем ризику, пов'язаного з можливістю технічних збоїв, помилок персоналу, несанкціонованого доступу та шахрайських дій. Визначено, що ефективна система внутрішнього контролю повинна передбачати розподіл обов'язків, багаторівневу перевірку операцій, регулярний моніторинг руху електронних коштів та документальне підтвердження кожної операції.

На основі аналізу практики організації обліку та контролю електронних грошей на підприємстві ТОВ «BonBon Professional Boutique» виявлено низку недоліків, пов'язаних із недостатньою регламентацією облікових процедур, відсутністю деталізованих внутрішніх інструкцій, недостатнім рівнем формалізації контрольних заходів та невизначеністю відповідальності окремих працівників за здійснення операцій з електронними грошима.

Проведений аналіз дозволив встановити, що на підприємстві відсутні чітко визначені правила документального оформлення операцій з електронними грошима, що ускладнює процес їх відображення в обліковій системі та створює ризики виникнення помилок. Крім того, система внутрішнього контролю потребує вдосконалення шляхом запровадження додаткових контрольних процедур та регулярної оцінки ризиків.

У роботі розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення організації бухгалтерського обліку електронних грошей, зокрема запропоновано удосконалити порядок документального оформлення операцій, уточнити порядок їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, а також розробити внутрішнє положення щодо обліку електронних розрахунків.

Обґрунтовано доцільність посилення системи внутрішнього контролю за операціями з електронними грошима шляхом впровадження чітких контрольних процедур, розподілу відповідальності між працівниками, використання технічних засобів моніторингу операцій, регулярного аналізу ризиків та перевірки відповідності облікових даних фактичному руху коштів.

Запропоновані напрями удосконалення обліку та контролю електронних грошей спрямовані на підвищення достовірності облікової інформації, зменшення ризиків втрат коштів, покращення управління фінансовими ресурсами та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розроблених рекомендацій у діяльності ТОВ «BonBon Professional Boutique», а також інших підприємств, що здійснюють розрахунки з використанням електронних платіжних систем. Запропоновані підходи можуть бути використані для формування облікової політики, внутрішніх інструкцій та регламентів щодо організації обліку і контролю електронних грошей.

Отже, результати проведеного дослідження свідчать про досягнення поставленої мети кваліфікаційної роботи та виконання визначених у вступі завдань. Узагальнення теоретичних положень і розроблення практичних рекомендацій дозволяють підвищити рівень організації бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю електронних грошей у діяльності підприємств в умовах цифровізації економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.02.2025).
2. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 13.02.2025).
3. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами). URL: <http://surl.li/agrxf> (дата звернення: 13.02.2025).
4. Про платіжні послуги. Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 13.02.2025).
5. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Постанова правління НБУ від 29.12.2017 № 148. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 13.02.2025).
6. Акімова Н.С., Говоруха О.О., Кирильєва Л.О., Євлаш Т.О. Бухгалтерський облік. Харків. ХДУХТ. 2019. 182 с.
7. Багацька К.В. Методичні підходи до аналізу грошових потоків. Економічний аналіз. 2016. № 1. 11-14.
8. Безпаленко О.В. Економіка та право. Глобальна трансформація. Київ. Наукова столиця. 2021. 325 с.
9. Бечко В.П., Бечко Я.В. Проблеми обліку грошових коштів підприємств України та шляхи їх вирішення. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності. Дніпро. НМетАУ. 2020. 578 с.
10. Бланк О.І., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств. 2-ге вид. Київ. Київський національний торговельно-економічний університет. 2017. 792 с.
11. Бондар А.В. Теоретичні підходи до методики аналізу грошових потоків підприємства. Економічний форум. 2017. № 3. 56-64.

12. Бухгалтерський облік та звітність організацій. Навчальний посібник. Усатенко О.В. Дніпро. НТУ Дніпровська політехніка. 2022. 74 с.
13. Вдовенко Н.М., Яцун А.Г. Міжнародна економічна діяльність України. Київ. НУБіП України. 2023. 401 с.
14. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік. Київ. Центр навчальної літератури. 2019. 520 с.
15. Верига Ю.А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік. Київ. Центр навчальної літератури. 2019. 492 с.
16. Гикава А.О., Гнатенко Є.П. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. Економіка і суспільство. 2016. № 5. 121-129.
17. Гнатенко Є.П., Гикава А.О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. Економіка і суспільство. 2016. № 5. 421-424. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/74.pdf (дата звернення: 13.02.2025).
18. Гнатишин Л.Б., Прокопишин О.С. Організація обліку. 2-ге вид. Львів. Магнолія-2006. 2016. 438 с.
19. Голубнича Г. Фінансова звітність та первинна документація українських підприємств при застосуванні МСФЗ. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018. № 150. 29-34.
20. Закон України «Про платіжні послуги» № 1591-IX від 30.06.2021 - визначає правовий статус електронних грошей, порядок надання платіжних послуг та вимоги до емітентів електронних грошей.
21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій / Міністерство фінансів України. - Режим доступу : <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html>
22. Королюк Т. М. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку на підприємстві / Королюк Тетяна Миколаївна, Сергій Співак Михайлович, Капустяк Роман // ГЕВ. - Т. : ТНТУ, 2024. - Том 89. - № 4. - С. 63–69.

23. Шиманська К. В., Семенець А. П. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку операцій з електронними грошима: досвід України та Польщі / Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки;4(74) - аналітичне дослідження теоретичних та нормативних аспектів обліку електронних грошей в Україні.

24. Облік електронних грошей в умовахцифровоїтрансформації. Семенець, Анна Павлівна. 2017

25. Організація бухгалтерського обліку криптовалют та електронних активів: зарубіжний і вітчизняний досвід Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. Нестеренко О. В. 2023. № 4(51). С. 200-207.

26. Савченко В. Ф., Сопко В. В. Облік електронних грошей у системі фінансової безпеки підприємства . Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 9. С. 25-30.

27. Удосконалення організації та автоматизації обліку розрахунків комерційних підприємств е-грошима в умовах цифровізації економіки. Наталя Володимирівна Курган, Ольга ВікторівнаФартушняк, Лідія Василівна Безкоровайна. 2023

28. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

29. FATF (Financial Action Task Force). FATF Recommendations. URL: <https://www.fatf-gafi.org/>

30. BIS. Principles for Financial Market Infrastructures. Basel Committee on Banking Supervision. URL: <https://www.bis.org/>

31. USA: Bank Secrecy Act (BSA), FinCEN regulations URL: <https://www.fincen.gov/>

32. UK: Financial Services and Markets Act (FSMA), FCA guidance URL: <https://www.fca.org.uk/>

33. China: People's Bank of China (PBOC) policy on e-CNY URL: <http://www.pbc.gov.cn/>

34. Japan: Payment Services Act, Financial Services Agency (FSA) URL: <https://www.fsa.go.jp/en/>
35. Deloitte Insights. 2023 Global Blockchain Survey URL: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/global-blockchain-survey.html>
36. EY Global. The future of finance: How digital transformation is reshaping financial control. 2023 URL: Режим доступу: https://www.ey.com/en_gl/finance
37. Ernst & Young Ukraine. ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В ХХІ СТОЛІТТІ, 2024 URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/53f2c45562565a1dea9cce7515aa2d64.pdf>
38. РwC Україна. Бухгалтерія майбутнього: автоматизація, хмарні технології та цифрова безпека URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Tema-1.pdf>
39. Deloitte Україна. Електронні платіжні системи та fintech у звітності компаній URL: <https://www.deloitte.com/ua/uk.html>
40. IT-Liga. Огляд хмарних бухгалтерських систем в Україні: аналітика та порівняння, 2023 URL: https://www.researchgate.net/publication/354043092_Metodika_rozrobki_ta_vikoristanna_zasobiv_hmarnih_tehnologij_v_obliku/fulltext/61207b391e95fe241ae7428e/Metodika-rozrobki-ta-vikoristanna-zasobiv-hmarnih-tehnologij-v-obliku.pdf?origin=publication_detail&_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uRG93bmxvYWQiLCJwcmV2aW91c1BhZ2UiOiJwdWJsaWNhdGlvbiJ9fQ&_cf_chl_tk=62Uzmr0t7vcYtMuRdCf41pBJh0C2jR2a400zkV.xzoA-1750518706-1.0.1.1-jCyTZxDR4H4I2n3PvTV5raZkMcWRKf5K6SwS6xXI8t4
41. USAID / Financial Sector Reform Project. Електронні гроші та цифрові платежі в Україні: стратегічний огляд URL:

<https://bank.gov.ua/en/events/proyekt-usaid-reformuvannya-finansovogo-sektoru-v-ukrayini>

42. Дія.Бізнес. Як вести бухгалтерський облік у малому бізнесі з використанням електронних грошей URL: <https://business.diia.gov.ua>

43. Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC). Глобальні стандарти цифрового обліку: рекомендації для компаній URL: <https://www.ifac.org>

44. OpenDataBot. Ризики електронних транзакцій у корпоративному секторі: відкриті дані 2023 URL: <https://opendatabot.ua/blog>

45. ТОВ «БОНБОН». YouControl. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/44600812/ (дата звернення: 20.02.2026).

46. Про затвердження Положення про організацію системи внутрішнього контролю в банках України та банківських групах від 02.07.2019 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0088500-19#Text>

47. Про регламент роботи системи електронних платежів Національного банку України та порядок роботи банківської системи України в період завершення звітного року від 16.12.2025 року № 146. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0146500-25#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

		Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)	
Фінансова звітність малого підприємства			
			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	31.12.2025
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БОНБОН"		за ЄДРПОУ	44600812
Територія: ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ		за за КАТОТТГ І	UA80000000001078669
Організаційно-правова форма господарювання: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ		за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Оптова торгівля парфумними та косметичними товарами		за КВЕД	46.45
Середня кількість працівників: 28			
адреса, телефон: УКРАЇНА, 04060, м. КИЇВ, ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОН ВУЛ. БЕРЛІНСЬКОГО МАКСИМА, ВУЛ. 21, тел. 675708464			
1. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
на 31.12.2025 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	117,50
первісна вартість	1011	-	125,50
знос	1012	(-)	8,00
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	117,50
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 507,90	46,80
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	842,80	3 251,70
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	3 350,70	3 298,50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 350,70	3 416,00

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20,00	20,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	842,00	1 541,00
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	862,00	1 561,00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2 399,60	1 589,40
розрахунками з бюджетом	1620	12,60	86,50
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	14,10	11,70
розрахунками з оплати праці	1630	62,40	152,70
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	14,70
Усього за розділом III	1695	2 488,70	1 855,00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3 350,70	3 416,00

2. Звіт про фінансові результати

за 2025

	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 797,50	6 120,00
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4 797,50	6 120,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 086,70	5 421,00
Інші операційні витрати	2180	132,00	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	4 218,70	5 421,00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	578,80	699,00
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	578,80	699,00
Керівник		ДУДА РУСЛАН ІВАНОВИЧ (ініціали, прізвище)	
Головний бухгалтер		(ініціали, прізвище)	

ВИПИСКА
з Єдиного державного реєстру юридичних осіб,
фізичних осіб-підприємців та громадських формувань

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БОНБОН"

Ідентифікаційний код юридичної особи:
44600812

Місцезнаходження юридичної особи:
Україна, 04060, місто Київ, вул.Верлінського Максима, будинок 31

Дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань:
04.04.2024, 1006341070001001520

Прізвище, ім'я та по батькові осіб, які мають право вчиняти юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори, та наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи:
Дуда Руслан Іванович - керівник

Відомості, отримані в порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та інформаційними системами державних органів:
25.01.2022, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ, 37507880

24.01.2022, 190522017978, ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ЗАЛІЩИЦЬКА ДПІ, 44143637, 04.05.2024, (дані про взяття на облік як платника податків)

24.01.2022, 10000002257835, ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ЗАЛІЩИЦЬКА ДПІ, 44143637, (дані про взяття на облік як платника єдиного внеску)

Види економічної діяльності:

- 46.45 Оптова торгівля парфумними та косметичними товарами (основний)
- 46.15 Діяльність посередників у торгівлі меблями, господарськими товарами, залізними та іншими металевими виробами
- 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту
- 46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
- 47.19 Інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах

Продовження додатку Б

- 47.75 Роздрібна торгівля косметичними товарами та туалетними принадлежностями в спеціалізованих магазинах
47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет
47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами
52.10 Складське господарство
63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.
68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна
74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.

Назви органів управління юридичної особи:

Загальні збори учасників
Директор

Запис про перебування юридичної особи в процесі припинення:

Відомості відсутні

Вид установчого документа:

Статут

Інформація для здійснення зв'язку:

+38 (073)-722-31-92, cosmobonbon@gmail.com

Номер, дата та час формування виписки:

341852913054, 05.04.2024 11:07:41

Приватний нотаріус Боберська О.А.

Boberska

Боберська О.А.